

Újabb névsor: hazaérkezett munkaszolgálatos hadifoglyokról

ÚJ ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

III. ÉVFOLYAM 28. SZÁM

MEGJELENIK
MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN

1947 JULIUS 10.
5707 TAMUZ 22.

Az antiszemitizmus ellen

Hét-ről-hétre más és más városban leplezik le a hősi halált halt zsidó munkaszolgálatosok és deportáltak emlékművét. Az emlékünnepek jelentőségét emeli, hogy mindenütt megjelennek a hatóságok, demokratikus pártok és testületek képviselői. Mint tudjuk, a győri gyászünnepeken részt vett Tildy Zoltán köztársasági elnök és Dinnyés Lajos miniszterelnök is. Mindketten olyan beszédet mondtak, amely — nyugodtan mondhatjuk — „utóórást” jelentett az antiszemitizmus elleni küzdelem terén. Dinnyés Lajos miniszterelnök most vasárnap merítet felemelte szavát az antiszemitizmus megnyilvánulásai ellen a kaposvári és somogy megyei zsidó mártírok emlékművének felavatásán.

Ugyanakkor Szakasits Árpád miniszterelnökhelyettes zászberényben fejtette ki a demokratikus Magyarország álláspontját.

Nagy előrehaladás történt a közelmúlttal szemben. A felszabadulás után ugyanis közel két esztendőig az volt a „félhivatalos” felfogás, hogy a zsidókérdésről nem kell beszélni, mert zsidókérdés nincs. Ezt mondták legálábbis az akkori miniszterelnökségen és a kultuszminiszteriumban. Ma már tudjuk, hogy az antiszemitizmus elleni küzdelem elmulasztása szándékkal történt. Nagy

Ferenc és Nagy Ferenc klikkje valószínűleg azért „mulasztották el” az antiszemitizmus leküzdését, mert tudták, hogy az antiszemitizmus szabad terjeszkedése aláássa a demokrácia alapjait. Ők pedig ezeknek az alapoknak a meglazulását várták.

A Dinnyés-kormány, mint a demokrácia védelmének kormánya, szakított az antiszemita mozgalmakkal szembeni passzivitással és megkezdte az antiszemitizmus elleni hadjáratot. Dinnyés Lajos miniszterelnök győri és kaposvári beszédeiben nemcsak kegyeletos szónoklatok, hanem harci beszédek is voltak. Ahogy Dinnyés Lajos a kaposvári beszédei nemcsak hangsúlyozta: „A mai nap nemcsak a kegyeletos emlékezés ünnepe. A mai napnak erőforrásnak is kell lennie, hogy okulva a múlt gyászos és keserű emlékein, úgy éljünk, úgy irányítsuk országunk és népünk sorsát, hogy ne ismétlődjenek meg azok a szomorú csemények, amelyek három évvel ezelőtt történtek, amikor a keresztényi gondolat nevében meghirdetett programból pogromok lettek.”

Az antiszemitizmus elleni küzdelem jegyében lefolyó ünnepségek sorába tartozik a Zsidó Múzeum ujrangog-

Ne félj testvérem!

Irta: GYÖRGY ENDRE

MOST, HOGY TUL VAGYUNK RAJTA, valljuk be, — ki-ki vérmérséklete szerint, — szegyenkezve vagy jóleső fellélegzéssel, hogy az a tömeghisztéria, amely indokolatlanul ugyan, de mégis hatalmába kerítette az ország lakosságának egy részét és azt a külföldet, amely szívesen látta itt zavart, vagy nyugtalanságot, a mi sorainkba is beférközött: Engedjék meg, hogy mindazok helyett, akik a hangulat apró lélekvesztőjén ideoda himbálóztak és ezáltal ismét rossz idegzetüktől kormányoztatták testük-lelkük biztonságát, én körjék szemlesütve bocsinatot a jó sorsától. Mert ma már ezek a nyugtalanok, félénkek és a tavaszi szélő fuvásától riadozók is tudják, mint ahogy én, mindjárt a rémhírek kezdetén tudtam, hogy a magyar demokrácia églájain éldegző demokratáknak semmilyen okuk nincs a hideglelősségre. Elvégre mi, akik itt élünk, küzdünk és újraépítjük alapjaiból az országot, csakugy, mint a magunk portáját, a tu-

lajdon szemünkkel megállapíthatjuk, hogy az uttesteken következő és javító munkát végeznek; s a burkolatot vidáman kopácsoló szakemberek szaggatták fel, nem pedig turbulens elemek, hogy a bazaltkockákból barrikádokat emeljenek. Lehet, hogy ezek az aszfalliegyek és kövezőanyagok rossz távcső segítségével igen nagy távolságból utcai harcok kulisszáinak hatnak, de neked, aki a barrikádalkatrészekről körülvevé kedvence cukrászdát vagy espressó terraszán a legnagyobb hőkeségben szűrcsölőd lejszínhabos dupla feketédet, nem kell abba az optikai csalódásba esned, hogy a hamut is mammut-nak nézzed. Nem kell magadat azzal állatnod, hogy kanakkal, késekkel, villával és söröskanecskákkal állig felfegyverkezett marcona harcos vagy, aki riadójelre azonnal akcióbba lép és az ellenség fejéhez vagdalja a krigliket, meg a fröccsös stucnikat. Testvér, né tetszelegj ebben a furcsa és hozzád, békés polgár-mivoltodhoz egyáltalán nem illő szerep-

nyításának aktusa is. Ezt az alkalmat használta fel Ortutay Gyula kultuszminiszter, hogy bejelentse: az ősszel kezdődő iskolaévben már rendszeresen foglalkoznak majd Magyarország minden iskolájában a tudománytalan faji eszmék bírálataival, a faji gyűlölet elleni küzdelemmel, vagyis — az antiszemitizmus maradványainak likvidálásával.

Mi, zsidók, megnyugvással

fogadjuk a demokratikus magyar kormányzat és a demokratikus magyar pártok hadjáratát az antiszemitizmus ellen. Bizunk a magyar demokráciában, amelyet támogatni és szolgálni kívánunk. Bizunk abban, hogy a harmadik magyar köztársaság — terszerű propagandával és terszerű oktatással — előbb-utóbb véglegesen megteremteli a magyar zsidóság félelemmentes emberi életét.

Ára 1 forint

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

ben. Dobb el rozsdás fringiadat és madárijeszítő maszkodat, mert erre a nyugtalan és forrongó világnak éppen ebben a nyugodt sarkában többé semmi szükség nincsen.

*

NE HÜLEDEZZ, ne ülj fel a rémhírterjesztőknek, ne hallgass a sutlogó propagandára! Ellenkezőleg, a magad józanságával, biztos hitével és nyugalmával csilítsd a lázokban félrebeszélőket, a rosszul alvókat és a zavarosokat álmodókat, akik felébredve is tovább szereznek azokban a zagya képekben, amelyek a tulzoltan bőséges vacsora következményeként vetődtek éjszakai nyugodalmunk vásznára. Bármilyen mézes-mázos szavakkal kenegednek, bármennyire bűvölnek és bár-hogyan körülfeljenek is csábítancukkal a volt kis- és nagy-nyilasok, fasiszták, kutmérgezők, a hazát vég- és kilószámra áruba bocsátó patentírozott hazaffyak, akik még a hálózolójukba is pántlikás és vitézkötéses fehérneműben vonulnak vissza, — ne higgy nekik! Hiszen ezek, akik szírhangokat hallatnak és a rózsaszín fülcimpát keresik, hogy „bizalmasakat” sugdoshassanak bele, a tegnapi ellenségeid! Csak eszüközöl akarnak felhasználni, jóhiszeműségedet, igyekvő lelkeségedet, szíves lobogásodat a szekerükbe fogni és amikor már busásan kamatoztatták örök naivitásodat, soha nem muló hiszékenységedet (mert a sok megpróbáltatás sem tudott széptelenséggé változtatni), a sutba dobni és ráadásul meg is tiporni! Sokan üldögélnek ujjában ama bűvös kis szekerényke előtt, amely a világ hangját és szavát közvetíti, s amely előtt mi is sokat kuporgtunk azokban a vészes időkben, várva a biztató, buzdító és reménykeltő üzenetre. De ma, amikor a hit bennünk, a munkánkban, a terveinkben, az ország demokratizálódásában és megújulásában van, a londoni és newyorki bírádás titkos dopingszerét engedjük át annak a még mindig nyüzsgő jobboldalnak, amelynek egyáltalán nem tetszik, hogy itt, Európá dékjén, a helyzet kezd nélkülük is kialakulni és hogy a rendfenntartásban, a fegyelmességben, a szabad élet megleremtésében, a gazdaság gigantikus gépezetének elindításában és működésében nekünk is részünk van. Arról a kétes értékű örömről pedig, hogy megfutamodott miniszterelnökönknek, Nagy Ferencnek amerikai bemutatkozása (már mint az amerikaiaknak bemutatkozó, mert mi — azt hiszem — jól ismerjük) és Magyarország felé gyalázkodó beszédét a rádión keresztül meghallgassam, különös készséggel mondtam le, mert hiszen amikor Pestről, Ceglédre vagy Debrecenből intéztél „szózatot” népéhez, akkor sem voltam kíváncsi erre a faureu és fahangu

magyságra, aki olyan szentviten hidegséggel és teltetelt nyugalommal tudta előadni a mondanivalóját, hogy az reám altatóként hatott. Miért izgatott volna jobban azon az éjjelen féltizenkettőkor, amikor Newyorkból sutlogta el üzenetét, ha csak azért a kuriózumért nem, hogy dezertált miniszterelnökünk egy idegen ország fővárosából oktal ki bennünket a mőresre és talán arra is, hogyan kövesse őt az ország nyolemliónyi lakossága az eléggé kényelmes és anyagilag is jól megágyazott emigrációba. Bizony, én nem keltem fel legjobban álomból azért, hogy „nagyferit” szűresöljem, hiszen ha igaz, amit fentebb mondtam, — már pedig szó szerint így van! — hogy szava veteledett a leghatásosabb néger lullaby-al, akkor minék ahhoz felébredni, hogy újra elaludjam!

*

A LEGDÜHÖSEBB akkor voltam, amikor az utóbbi napokban bizalmaskodva a fülemhez hajoltak és sutlogva (hogy mindenki meghallja!) rémült hangon azt tudakolták: — Mi lesz, szerkesztő ur? — Hogy hogy mi lesz? — kérdeztem vissza ősi szokás szerint a kérdezőt. — Hát mégis ezután — folytatta most már dadogva és kevesebb biztonságérzettel a begyulladt polgár. — Mondja — válaszoltam ismét csak kérdéssel — nagyon kétségbe fog esni, ha kissé balrább megyünk! Ha végre kidobjuk Magyarországot felfelé emelkedő léghajójából a nyugodt navigálást akadályozó és a kórsarat lefelé húzó ballasztot: a jobboldali szélsőségeket és az ezekkel kacérokodókat! A kis kíváncsi erre hümmögött és bólogatott, amit őnhíltén felvilágosításaim helyeslésének véltem. De az aggodalmaskodás nem ért véget. — Mit szól a bankok államosításához? — érdeklődött és tekintetéből olyasmit olvastam ki, mintha az egész élete, jövője, sorsa attól függne, hogy a bankok vagy a magyar állam kezében vannak a bankpénztárak, a pénzeszsékok, a kupónok, a számológépek és a kamatlábak. Megint csak olyasmit feleltem, amit az átlag-pesti a maga hányaveti, de azért mély bölcseségre és főként a változtatásban való belenyugvársra utaló módján így szokott kifejezni: „No, mondja már.” Ebben az is benne van, hogy csodálom a gondtalanságát és zavartalan életét, ha semmi egyébről nem fáj a feje, mint azért, hogy a bankok magánkézben maradjanak és a vállalkozás hasznát — az újjáépítés közelgő három esztendejében is, — ezek a kezek vágják zsebre. Nekem semmi kifogásom az ellen, ha ez a haszon az állam kasszájába vándorol és onnan újból utra-kél, hogy segítse az országot, meg a lakosságot — közöttük a zsidóságot — talpraállítását. Már ez a pár kérdés is azt a nyugtalanító

érzést kellett bennem, hogy — és ezt őszintén meg kell mondanom — testvéreim egyrésze nemcsak a fizikai valóságban, hanem a politikai események megítélésében is rövidlátó. Vagy pedig ok nélkül hord sötét szemüveget, mert a szakorvosok már régen megállapították, hogy bizonyos szembajokra egyenesen gyógyító hatása a nap ultra-violet-sugara, nem kell tehát ellenző pápaszemet viselni. Nekik tudniok és mindannyiunknak tudnunk kell, — amit különben a magyar zsidóság hivatalos vezetői számtalanszor hangoztattak és szinte örök jelmondatként a magáramaradtak nagy családi házának falára vésték —, hogy a mi életünk egybekapcsolódott a demokráciával; léteünk, fennmaradásunk csak a gyakorlatban is átültetett egyenjogúság és egyenlő mértékű megbecsülés révén képzelhető el. A demokratikus Magyarország kenyeret, munkalehetőséget ad minden fiának, természetesen nekünk, magyar zsidóknak is, mert a demokrácia lényege éppen az, hogy nem ismer különbségtételt. A demokrácia ellenségei a mi ellenségeink is. Hiszen jól tudják, hogy az összeesküvők újabb fajvédelmi törvényt akartak hozni ellenünk, mert ők az Európa nagyrésztét rombadöntő német fajelméletből még mindig nem ábrándultak ki és persze, egyedül önmagukat vélik jó magyaroknak. Mit remélhetünk az ilyen szalonmágyuaktól? És mit szólhatunk ahhoz is, hogy a magyar katolicizmus atyja és vezére kevesli a „csak” 550.000 magyar zsidó elpusztítását, s reklamálja a további öltövezet, ami hiányzik a család módjára hajadott hatszáz ezerhez? Ölesünk még le hamarosan félszáz ezrel a szent humánus nevében, hogy a statisztika hiteles, tévedésmentes és kielégítő legyen? Mindez bizonyíték és intő jel arra, hogy nem lehet helyelkedni, nem okos, nem üdvös és nem célszerű a helyelkedés; csak a demokrácia oldalán. Számunkra nincs visszafelé vezető út, mert sötét szakadékkba zuhanunk!

Testvér, építsd tovább a demokráciát, amely a te életformád, az éltető elemed. Ragadd meg a malteros kanalat, s folytatd az építő-munkát, úgy, ahogy a felzárkózás után elkezdted; egész lélekkel, teljes szívvel és százszázalékos odaadással, mert ne feledd, hogy a téglarakással a magad biztonságának várfalát erősíted fokról-fokra. Ha így cselekszel, ha ingadozás helyett

izmaidat keményíted, lesz hártorságod neked is visszaütő, amikor bántanak, mert aki hozzád, az ország építőjéhez nyúl, az magát a demokrácia épületét támadja meg. Ez pedig nem lehet más, mint elliporni való ellenség: nyilas, fasiszta, összeesküvő és sötétben bujkáló reakciós, aki éjjel-nappal a demokrácia bukásáért imádkozik és azon dolgozik.

*

MONDD MEG ŐSZINTÉN: Mitől és miért félsz? Az, aki kibirta a légítámadásokat, az oszlomot, a gettót, aki visszajött a másvilágról, fél a békétől? Félsz a nyilasizmus újradelésztől? Tégy róla, a te dolgod, a te kötelességed, hogy soha többé fel ne támadhasson! Ezzel tartozol azoknak a százezreknek, akiket reágergettek az ukrainai aknamezőkre, akiket korbáccsal hajtottak be a gázkamrába, akiket gyáva brávók orval gyilkoltak meg tarkólevéssel, akiket öregségükre uszó-leckére kényszerítettek az örvénylő Dunában. Adósa vagy azok emlékének, akik bátran mentek a halálba, hogy a mi életünk jobb, biztonságosabb, zavartalanabb, főként pedig felelőmentes legyen. Persze, vigyázni kell az eredményekre és azt neked szabad kockáztatnod a legkevésbé. Ne tölzöng, ne tombolj: létezésünk színe ne legyenek olyan harcsányak, rikítóak. Nem kell a sok smukk, csatt, disz, vakító csecesbecse. A dolgozók vonatára bekeveredett asszonyosságoknak nem szabad a jugoszláv lengerparton úgy tündökölniök, hogy az ékszerék szikrázásától a nap megsebzvenülten bujjon egy sötét felhőgömbölyag mögé. Szerénven, mértékartóan, — mondhatnám: megfontoltan viselkedjünk, mert tudnunk kell, hogy ebben a fel-fokozott atmoszférában, a feszülten fűlő közönség előtt a hamis hang, vagy a szöveg elvétele, tehát a legkisebb gikszer is különösen bántóan hat. Többnyem nem veri vissza olyan erővel a turisták habóit, mint ahogyan felmagyítják a torzító megafonok a mi apró bollaeszmények. De azért ereszd szabadon az idegeidet, testvér. Hozd fel a remegéssel. A hatalmas tartászelet, amit szelid békében, a naplemente bukolikus szépségében, látható passzióval fenyvesztol, nem a pesti barrikád egy darabja. Nincs mitől félned, tehát ne is félj!

Érted? Ne félj!

Könyörgöm: NE FÉLJ!

Orth. kóser kétszersült

mindennemű pék- és cukrászsütemények

WEISZ MÓR DOB-UTCA 22

WEISZ CUKRASZDÁBAN reggel tejes ételek, fagyalt ismét kapható.

A Pesti Izraelita Hitközség zárszámadásai

A legutóbbi, e hó 4-én tartott ülésén, a hitközségi előjáróság végleg letárgyalta és elfogadta azt az összesítő jelentést, mely 1943-tól egészen a stabilizációig terjedő időszakra ismerteti az elmúlt évek küzdelmes történetét és pótolja azokat a zárszámadásokat is, amelyeket a korábbi előjáróság az események kényszerítő hatása alatt már nem tudott nyilvánosságra hozni.

Most, hogy sajtó alá rendezik a Pesti Izraelita Hitközség összesített évi jelentéseit, amelyek részletes zárszámadásokkal együtt beszámolnak az 1943., 1944. és 1945. évről, valamint 1946 augusztus 1-ig az inflációs időszak nehéz hónapjairól is, nagyfontosságú munka kerül nyilvánosságra. Forrásmunka, hiszen még a német megszállást megelőző idővel kezdődik. Beszámol a hazai zsidóságot ért súlyos sorstragédiáról. Jelentést ad a német megszállás és nyilas terror rendelkezéseiről. Megelevenednek benne Budapest ostromának súlyos hetei, a pesti gettó története és megpróbáltatásai. Ismerteti a jelentős a felszabadulás körülményeit, leplezetlenül feltárja azokat a nehézségeket, amelyek ezt követően jelentkeztek. Hanyagszorgalommal összegyűjtött adatok vannak benne. Elszámolások, amelyek pontos mérleggel és indoklással beszámolnak a hitközségi igazgatás minden szervéről az elmúlt három és fél esztendő idejéből.

A Pesti Izraelita Hitközségnek tíz önálló ügyosztálya van. Az összesített jelentésben megtaláljuk ezek mindegyikének külön beszámolóját és képet nyerünk az elvégzett munkáról. Vésztérhes időkre pillant vissza ez a jelentés, mely számon tartja a veszteségeket, elmondja a

romeltakarítás nehézségeit, bemutatja a rohamtempóban végzett ujjáépítés egyes fázisait, s nem mulasztja el, hogy a jelen ismeretése, valamint a múlt kritikája mellett a jövő feladatairól is tájékoztatást adjon. Három és fél esztendőről hét zárszámadási mérleget publikál az összesítő jelentés, melynek tükrében képet nyerünk azokról a súlyos problémákról, amelyeket a megmaradt zsidóság részben átvészelt, részben megoldott, s amelyek bizonyos részükben még mindig megoldásra várnak.

Az előjáróság megállapította, hogy dicséretes munkát végeztek mindazok a szervek, akik ennek a rendkívül tartalmas jelentésnek összeállításában közreműködtek. Most már csak a nyomda-technikai rész van hátra, s rövid időn belül a választmány és a közgyűlés, valamint a zsidóság egész nyilvánossága elé kerül ez a jelentés, mely értékes adatokkal szolgál és bepillantást nyújt az elmúlt esztendőkhöz számos olyan mozzanatába, amelyeket a nagyközönség eddig pontosan nem ismert, s amelyről tájékozatlan kritikusok uton-utfélen oly régen és oly feleltlenül értekeznek.

KI TUD

Kramer Tivadarról

szül. 1901. lakása Murányi-u. 46. 1944 november 28-án a Jókai-utca 46. sz. alatti házban a Józsefvárosi pályaudvarra vitték. Értékesítést Eötvös-u. 19. rabbitsági hivatalba kérek.

ÜZEM ÜZLET HELYISÉGET

FELLNER KÖZVETIT

SZENT ISTVÁN-KÖRUT 30
(Marx-térnél Telefon: 129-792)

A PESTI IZR. HITKÖZSÉG

1947 július 14-én, hétfőn
este 7 órakor a Bethlen-
tér 2. sz. épület udvarán

nagygyűlést rendez

Álláspontunk és határozathozatal
a Palesztina-kérdésben

Gyűlésünkre minden öntuda-
tos zsidót okvetlenül elvárunk!

Herzl gyászistentisztelet a Hősök templomában

A Pesti Izr. Hitközség Herzl Tivadar halálának 43. évfordulója alkalmából gyászistentiszteletet rendezett a Hősök templomában. A hitközség képviselőjében Stöckler Lajos elnök és Domonkos Miksa ügyvezető jelentek meg. Lineczky Bernát főkantor a dohányutcai templom kórusának közreműködésével Ádonaj mo' odom-ot énekelt el, majd dr. Herskovits Pábián a dohányutcai templom rabbija mondotta el nagyhatalúsi emlékbeszédét.

„1895-ben — mondotta — végleg a zsidó ügynek szentelte életét Herzl és ennek az elképzelésének első mozzanataként a következőket jegyzi fel naplójában: „Először mentem a Rue de la Victoire templomba. Az istentiszteletet újra ünnepélyesnek és meghatónak találtam. Az ifjúságomra emlékeztetett, a dohányutcai templomra Pesten.” — Naplójának egy későbbi részében az ercei munkára vonatkozóan azt írja: „majd zsinagógákban imádkoznak a mű sikeréért.” ... És mi a kegyeletnek ebben az órájában örömmel emlékezzünk arra, hogy a felszabadulás után két esztendővel ezelőtt — a magyarországi zsidóság történetében fordulópontot jelentően — először ünnepeltük ebben az órában Herzl Tivadar emléket a dohányutcai templomban. Az azóta eltelt két esztendő alatt ennek a kezdetnek folytatásaképpen hitközségünkben igyekeztünk zsidó munkánkat Herzl szellemében folytatni.

Ugyanakkor, amikor Herzl szülővárosában akad még hitközség, amelynek templomában ma is áll az a Zsidó Nemzeti Alap

(K. K. L.) földmegváltó alap javára felajánlásokat tenni, mi a mi zsidó iskoláinkban tanítványaink százait tanítottuk meg a zsidó ujjáélesztés szent nyelvére és tanítottuk meg őket az ercei építés héber dalaira. Kulturális munkánkban a legtisztább és a legigazabb zsidó kultúrát és művészetet adtuk tovább és terjesztettük a nagyközönség számára, a legkülönösebb zsidó tudósok és művészek közreműködésével. Mi szerveztünk héber tanfolyamokat felnőttek számára. A dohányutcai templom pedig, ahol Herzl Tivadar tanulta meg, megszeretni a zsidóságot gyermekkorában, az ercei ujjáélesztés gondolatának középpontja lett a magyarországi zsidóság életében, ahol Herzl jövődőlésének megfelelően minden szombaton „imádkoznak a mű sikeréért.” De, ha örömmel gondolunk is minderre vissza, tudjuk, hogy mindez még csak a kezdet kezdete. Örösi feladatok várnak még reánk. A magyarországi zsidóság a leglassabban, a legkésőbb értette meg Herzl szavát. Herzl születésének helye és ifjúságának temploma kötelezzen bennünket arra, hogy mielőbb előharcosai legyünk az ő próféciája megvalósításának...”

Lineczky Bernát főkantor az El Molé Rachamimot énekelt el a kórus közreműködésével a ezzel a kegyeletos aktus véget ért.

Parókák, frizettek

HAJMÜTEREM,
Mária Valéria-utca 17.
Lánchídnál.

HA PALESZTINÁBAN

kereskedelmi képviselőt
akar elhelyezni, vagy szerezni,
árut akar elhelyezni, v. árut akar beszerezni,
információt akar beszerezni,
ingatlant óhajtni venni, vagy eladni,
már meglevő ingatlanát kezeltetni óhajtni,

„Palinoff“ Information- and Commercial Office * Tel Aviv, P. O. B. 735.

ugy forduljon
bizalommal az
alábbi címre:

Tamuz 17-én történt...

Irtó: Katona József

...Mózes mesterünk Szináj ormáról közeledik, karján a kettős köztábla, hogy átadja azt a népnek. Izrael fiai aggóan az anyagborjú imádatába süllyedten táncol és vigassággal mulatoznak a bálvány körül. Amikor Mózes ezt megpillantja, magasra emeli a kettős tízparancsolati táblát s felforrt haragjában összezsúzza a hegy tövéhez... Tamuz 17-én történt.

...Máglyatűz lobog a sötét éjszakában, a gyűlölet tombol körülötte, az emberi elvakultság és szenvedélyes harag démoni erői a szent tekeret — a Tórát, vetik a lángokba: a pergament elég, de a betűk elszállnak és továbbhatnak Izraelben az örökkévalóságig... Először Tamuz 17-én történt.

...Ostrom ellenséges erői veszik körül a Szent Várost. Jeruzsálem hősi küzdelemben védekezik a túlerővel szemben. A fegyverek hatalma minden küzdelem és helytállás ellenére is győz. Leomlanak a védőbástyák és a meghasadt falakon át benyomul az ellenség a városba... Ez is Tamuz 17-én történt.

...A gonosz hatalmaskodás feldúlja és beszerényezi a várost. Kiátszik a mindennapi áldozat oltári tüze. A szent lángok lelohadnak. Az ég felé szálló füst elengész és a szent áldozás hamuja szélszóródik az egész világon... Ugyanekkor Tamuz 17-én történt.

...A szent templomban a Szentély helyére bálványképet állítanak fel — ezzel lehangyollik Izrael dicsősége, szegyenbe süllyed a zsidó vallási eszmék orma s a végső hatalma nehezedik a zsidóság történelmének útjára... Még ez is Tamuz 17-én történt.

Ötszörös fájdalom nehezített Izraelre Tamuz 17. napjának emlékezésében. Öt fájó esemény fűződik ehhez a naphoz, amelyek Izrael történelmét a könny és gyász, bánat és szenvedés történelmévé tették. Ezért e napon minden zsidó gyűlekezik minden zsidó ember bűntől, gyásszal emlékezett. Három hetes gyászidőszak kezdődött e nappal: a zsidó év gyászos — három hete...

Ennek az időszaknak fájdalma külön gyötrelmekkel érződik a mi lelkünkre: elég okunk van emlékezni a

mi életünkől e napok történéseire. Összezsúrták itt körülöttünk a tízparancsolati táblákat, amelyekre fel volt írva: Ne öl! Máglyatűzön égtek ezekben a napokban, amikor a szent Tóra pergamentjének megégetésére emlékezünk, apák, anyák, testvérek és gyermekek, akik mind-mind ártatlanul jutottak mártírságára. A mi zsidó létünk szent városának leomlott falait előzőnlítették az ellenséges erők és a gyűlölet huligánjai taposták a zsidó lét fellegvárát. Ebben a nagy megálázottságban, a pusztítás és pusztulás szörnyű napjaiban, kiadult a lelkekből az áldozatosság lángja és megszüntek azok a szent vágyakozások és nemes érzések, amelyek a lelkeket Isten felé vezetik. A Szentély helyén a háború gyilkos bálványa emelkedett magasra s a békeség isteni rendje helyett a vérontás és halál pusztító szelleme uralkodott mindeken.

Tamuz 17-én sokszoros fájdalommal emlékezünk bűntől, alázatol és imádkozásnak. Minden jóhízkodásban és imádságban remény él. A mi reményünk a gyász komorságában, hogy az összezsúrt köztáblák helyett újakat ad a jó Isten kegyelme, az elégett Tórát tanításai tovább élnek, a feldúlt város tornyai újjáépülnek, újból ég felé emelkedik a hit oltári áldozatának tüze s a meggyalázott szent templom ismét régi dicsőségében ragyog majd.

...Látomás rezdül meg a reménykedők előtt: atyá ült el a vihar a tengeren, még tájékozó hullámokon imbalog a törekény gálya. A hóbok olykor a part felé közelelik, azután elsodorkják ismét, mert a hajósok alusznak... Gyermekek áll a parton, nézi, figyel a hánkfutódó hajót, azután felkiált: ébredjelek, ragadjátok meg az evezőket, erős karokkal vezessétek a hajót part felé! Ha alusztok és elengeditek a kormányt, meg az evezőket, sohasem éritek el a réppartot...

...Tamuz 17-én öt fájó esemény történt és sokszoros gyász nehezedik a lelkünkre, de minden gyász és minden fájdalom, a történelem szomorúsága és életünk bánata enyhül és aljánomul a jövő reményességében, ha megértjük mindazt, ami — Tamuz 17-én történt...

A Pesti Chevra Kadisa Izr. Szentegylet felhívása!

A Pesti Chevra Kadisa Izr. Szentegylet közgyűlése az előjárás jvasalata alapján elhatározta, hogy kötvények kibocsátása útján 1.000.000 forint összeg erejéig kölcsönt vessen fel.

A kölcsönkötvények évi 4%-kal kamatozó, minden év június 1-én esedékes szelvényekkel ellátott 50, 100 és 500 forint címletűk lesznek és ezeket 30 év alatt a megfelelő soroslati terv szerint fogjuk kisorsolni és beváltani.

Ezen kötvényekkel fizetésre lehet a Chevránál teljesíteni a fizetendő összeg 30%-ig, de legfeljebb 300 forintig.

A befolyó összegeket a romossá vált épületek helyreállítására, új lakások termelésére, a temetői kertészet átalakítására és kibővítésére, munkáslakások céljaira fordítjuk.

A Chevra nem akar ajándékolni, mert kölcsönkötvényeinek fedezete meg van és meg lesz.

A kibocsátandó kölcsönkötvényekkel a 138 év óta leannálló Szentegylet oly helyzetbe hozzná, hogy hivatalának — azok és betegek ápolása, szegények ingyenes ellátása, szegények segítése, hősi mártírokat sirjainak gondozása — minden tekintetben megfelelhessen.

Felkérjük, hogy jegyzési számdékát veitük minél előbb közölni sziveskedjék.

Budapest, 1947 június havában.

A PESTI CHEVRA KADISA elnöksége

nevében:
Sielner Marcel
elnök.

Dr. Endrei S. Henrik
igazgató.

Uj zsidó élet Auschwitzban

A Jewish Chronicle első oldalán riportot közöl Auschwitzról, ahol újból megindult a zsidó élet. Már imaház is van a zsidóság legnagyobb katasztrófájának színhelyén. Ebben az imaházban pénteken este és szombaton isentiszteletre gyűlnek össze a visszaköltözött és a környékbeli zsidók.

A régiek közül csupán néhány „bátor ember” tért vissza Auschwitzba, amely azelőtt tulnyomóan zsidó jellegű volt. Auschwitz 12.500 lakosából legalább 10.000 volt a zsidó. Amikor a németek előzőnlítették Lengyelországot, Auschwitz környékén állították fel a legnagyobb saintétikus olaj gyártását szolgáló hadiüzemet. Ehhez a hadiüzemhez állandóan 70.000 zsidó „rabszolga” kellett. A többi zsidót, akit Auschwitzba hoztak, krematóriumba vittek. Odakerültek a betegek és legyengültek is.

Auschwitz keresztény lakói katározott rokonszenvvel fogadták a néhány visszatérő zsidót. A Jewish Chronicle munkatársa, aki látogatást tett Leon Schonkernél, a felhá-

madó zsidó hitközség vezetőjénél, ott találta nála a szakzianusok rendjének priorját. A zsidó hitközségi elnök és a katolikus rendfőnök a legszívesebben diskurzusba merült.

A szalézianus rend nemrégiben hálóhelyeket boesított az auschwitzi emlékmű felavatására érkező rabbik rendelkezésére. Viszont a zsidó hitközség hozzájárult nagyobb összeggel a helyi katolikus templom és rendház újjáépítéséhez. Ezenkívül: Leon Schonker vállalkozott arra, hogy egy hónapig vendégül lásson 100 keresztény eserkézt.

Az auschwitzi Zsidó Mzeum felavatása utáni napon, amely szombat volt, a különböző lengyel városokból és községekből összesereglett rabbik vallásos elmélkedést tartottak és vallásos énekeket énekelték. Auschwitz nemzsidó lakosai is odajöttek a Zsidó Mzeum épülete köré, hogy hallgassák a megható melódiákat. A rabbik között volt egy fiatalember is, aki három éven át partizánként harcolt a lengyel szabads csapatokkal a németek ellen.

PARÓKAK, PÓTRÉSZEK

Békebeli minőségben, művészi kivitelben

ALTSCHULER E.

HAJMÜTERMÉBEN

BUDAPEST, VII., CSÁNYI-UTCA 12

CIÁNOZ MEZEIVACUUM Vil., Akácfa-
takarít. Radiroz utca 62. Tel. 221-895

Hogyan mentették meg szocialisták és kommunisták az üldözöttek százezreit

Irta: SÓS ENDRE

Világszerte sajtóvita folyik arról a kérdésről: kinek köszönhető az európai zsidóság megmentése? Vajon a pápát és a katolikus egyházat illeti-e a érdem, vagy a szocialista és kommunista munkásmozgalmak névtelen tagjai?

A disputa az utolsó időkben főképp svájci lapokban kapott nagyobb teret. A jobboldali sajtómunkások természetesen általában arról cikkeznek, hogy az üldözöttek megmentése az elsősorban a Vatikán és a püspökök, plébánosok, apácák tevékenységével magyarázható. A vitába — hosszas hallgatás után — múlt héten beleszólt a *Berner Tagwacht*, a svájci szociáldemokrata párt lapja is, amely véget kíván velni a „menetési legendáknak”.

A svájci szocialisták világ-lapja ugyanis „legendáknak” minősíti azt a beállítást, mintha százezer és százezer európai zsidó megmentése terén a Vatikán lenne a főérdemű. Szó sincs róla! A megmaradt európai zsidók egyik fele a névtelen proleárok ünneplendő magatartásának, másik fele pedig a hihetetlen győrséggel előrenyomuló Vörös Hadseregnek köszönheti életét.

Senki sem akarja természetesen tagadásba venni, hogy a hitlerizmus éveiben a pápa befogadott a Vatikánba fiz, husz, vagy akár száz prominens zsidót, amint menedéket biztosított több prominens nácinak és néhány tücat német katonának is. Az is igaz, hogy voltak püspökök, plébánosok és apácák, akik elrejtették itt is, ott is néhány száz üldözöttet. De kétségtelen, hogy a Vatikán kezdetben konkorlátumot kötött Hitlerrel és később is csak „páránygelven” emelte fel szavát Hitlerék emberirtó tevékenysége ellen.

Míg a Vatikán a múltban több-ször kiátkozta a szabadgondolkodókat és a baloldali eszmé-áramlatok kiválóságait, bizony Hitlerrel és a főképp Hitlerrel szemben még ezt az egyházi „legyvert” sem alkalmazta.

Ha ma Európában még mindig vannak zsidók, az elsősorban az az magyarázható, hogy szocialista és kommunista munkások elrejtették és körbárálták veszélyeztetett zsidó embereiket megmentése érdekében Európá nyugati részében

az ellenállási mozgalmak proletárai védtek meg az üldözötteket. Európa keleti részében pedig a Vörös Hadsereg tagjai,ként segítségével az üldözöttek dolgozók adták a felszabadulást.

A megostromolt dániai internálótáborok

A *Berner Tagwacht*, a svájci szociáldemokrata lapja, *Juden, Christen und Arbeiterklasse* (Zsidók, keresztények és munkások szöveg) című vezetőcikkében William Zuckermann New-Yorkban megjelent, nagy leírású könyvére, a *Danish Delay*-re hivatkozik. Az ebben a műben felsorakoztatott adatok véglegesen elöntik a zsidók megmentéséről szóló vitát — az európai szocialisták és kommunisták javára.

Dániában 1943 őszén terjedt el a hír, hogy a németek most már elviszik a zsinagógákban és internálótáborokban összegyűjtött zsidókat, akiket addig azért nem deportáltak, mert nem akarták egyideig szembe-szegülni a közismerten filoszozmista dán népfelfogással.

Dánia szervezett munkásai megrohanták több gyűjtőtábor-t és erőszak alkalmazásával hozták ki onnan a foglyokat.

Amikor a dániai zsidókat német hajókra szállították, a dán halászhajók szabadcsapatokat szerveztek és nyílt tengeren elcsiggyeztették a német hajókat. A zsidókat pedig hadiszállókra vitték és Svédországba szállították, ahol akadály nélkül fogadtak be minden menekültet.

30.000 zsidó gyerek elrejtése Franciaországban

Franciaországban a zsidóság nagyobb jelenék sikerült megmenekülnie. Sőt, Franciaországban a zsidó gyerekek jelentős része is életben maradt. Pedig a náciak főképp a gyermekek elpusztítására törekedtek, mert tudták, ahol nincs gyerek, ott nincs jövő.

A francia „maquis”-k, akik sorában a szocialista és kommunista munkások domináltak, egymásután támadták meg és kényszerítették megállásra a deportáló vonatokat. A kiszabadított zsidókat pedig munkásoknál és parasztnál rejtették el.

A francia ellenállási mozgalmak óriási akciója volt harmincezer zsidó gyerek elbujtítása. Ezeket a gyerekeket olyan kisemberek-nél helyezték el, akiknek nem voltak jelentős előzményeik, de akik szívesen megosztották mindenüket az üldözöttekkel.

A francia dolgozók szeméremre jötték, hogy egyetlenegy árulás sem történt. Egyetlenegy elrejtett zsidó gyereket sem jelentettek fel a Gestapo-nak.

Zsidóvédő bizottság Belgiumban

Belgiumban majdnem olyan jószemélyi közszellem volt a lakosság körében, mint Franciaországban.

Amikor a németek előzőlőlték Belgiumot, nyomában meg-alkult a *Défense de la Belgique* és a *Défense de la Belgique*. Ez a Zsidóvédő Bizottság gondoskodott a zsidók tömeges elrejtéséről. Tíz ezer és tízezer menekült zsidót sikerült a belga munkások és parasztnak házaiba juttatni, vagy külföldre szöktetni.

Az amsterdami kikötőmunkások hősiessége

Idézzük szöveg szerint William Zuckermann könyvének az amsterdami esettel foglalkozó részét!

„1942 február 8-án kezdődött a náci akciója az amsterdami zsidóság ellen. A náci nyom-

ban kemény ellenállásra talál-tak az amsterdami munkások körében. Főképp a kikötőmunkások mutattak rejtőhözmenet-elszámítást. Zárt sorokban vonultak végig a gettón, azzal a szándékkal, hogy megmeneküljenek a gettó lakói. Utcai harcok kezdődtek és ezek az utcai harcok két hétig tartottak. Csakán február 22-én sikerült a német csapatoknak ezerszáz zsidót elra-bolni. Ezeket deportálták akarták. Három nappal később át-látos sztrájk történt. Minden munka megszűnt. Teljes csend honolt a gyárakban, irodákban, hivatalokban. Minden szállítá-s megszűnt. Munkások ezrei lün-tek az utcákon és táblákon ez a felhívást lehetett olvasni: „Szabadítsátok fel zsidó testvé-reinket!” Február 25-én a déli órákban a megszálló hadsereg katonái ágyulattal és gépfegyver-tűzrel irították a tüntetőkre... Harmincezer és száz holtan mar-adt és munkásság után elöl a védőmunkások zsidók védelmében.”

A szőfiai zsidók megmentése

William Zuckermann beszámoló a szőfiai zsidók megmentéséről is. Ezt a történetet sorok irója már ismerette egytben az *Uj Élet* olvasóival. William Zuckermann is leírja, hogy miképp mentették három napon keresztül éjjel és nappal a munkásság tömegét Szőfia utcáin. Ez a mentés sikerrel járt. A németek meggondolták a dolgot és elhúzták a zsidók elhurcolásá-tól. Bulgária bebizonyította, hogy egy kis ország is tudott bizonyos eredményeket elérni, ha népe kellő bátorságot mutatott a megszálló hatalommal szem-ben!

A franciaországi, a belgiami, a hollandiai, a bulgáriai és az egyéb dolgozók — akiket a szocializmus és a kommunizmus nagy eszmái láttak — a legna-gyobb veszély esztendőiben sem tagadták meg üldözött ember-társaikat!

Munkaszolgálatosok hozzátartozóinak figyelmébe

Az *Uj Élet* hátról-hátra közli az érkező munkaszolgálatosok száradszámait. Kérjük a hozzátartozókat, kövessék figyelem-mel a száradszámokat. Előfor-dul az is, hogy egy szárad-számot többszörben közlünk, ez azt jelenti, hogy abból a szárad-számból ismét jöttek haza munkaszolgálatosok. E héten a következő száradokból érkeztek haza munkaszolgálatos hadi-foglyok: II/4, III/1, III/2, V/5, 6/3, 6/7, 7, 9/4, 9/7, 101/4, 101/5, 101/9, 101/10, 101/13, 101/35, 101/52, 104/1, 104/7, 104/8, 103/305, 105/1, 105/2, 106/3, 107/2, 107/3, 107/4, 107/8, 107/21, 107/317, 108/6, 108/9, 108/35, 108/41, 108/60, 108/85, 108/54, 109/1, 109/9, 109/13, 109/23, 109/26, 109/33, 109/34, 108 vég, 301/5, 701/1, 975, és egy havi szárad.

Az érkező munkaszolgálatosok szer-keztetésükben hétköznapi-ként 11-2 ig, VII, Sip-u. 12. I 26.

Hazatérő munkaszolgálatosok! Aki tud valamit

Ádám Károly

muszáról, aki 1943 április-havában a Tambov-i fogoly-közbizottság volt (anyja neve: Kohn Margu, szül. 1918. III. 19.), értesítse a HECOR infor-mációs osztályát, Bethlen-ter 2. I. 36.

A komáromi

II. helyi kórházban volt 1944 decemberében Major Ottó mész. Aki róla vagy a kórház-helyéről tud, értesítse Major Ottókat. (Sas-u. 14. O. Zs. S. B.)

KOMLÓSNÉ

SZUNIDEI NEVELŐINTÉZETE ismét megnyílt
VISEGRÁD, FŐ-ÚT 25

A jázsági zsidók martiremlékének felavatása

**Szakaits Árpád: „Soha többé nem lehet
különbőség az emberjogokban és életjogokban...!”**

Impozáns külső keretek között avatták fel a jázsberényi zsinagógában a három év előtt elhurcolt jázsági zsidók művészi emlékművét. Az emlék elfoglalja a Baumhorn tervei szerint épített zsinagóga keleti falát, a frigszekrénytől jobbra és balra. A jobboldali részek fehérmarvány relief az elszakadt huru babiloni hárfát ábrázolja, a baloldali részen, ugyancsak márványmű, összetört kötéblákat, szétépett Tórárt mutat. A világosan beszélő allegóriák alatt a mártírok neveinek végláthatatlan sora. A fehérmarványba vésett neveket remekbe faragott fekelemarvány keret veszi körül. Szívetpó a nevek mellé vésett életkor megjelölés: 1 éves, 3 éves, 90 éves, 6 hónapos, 25 éves, férfiak, nők, csecsemők, agastyánok. A kegyeletes ünnepeket nagyméretűvé szélesbítette az alföldi zsidóság részvételén kívül az a körülmény is, hogy — mint köztudomás — a fővárosi munkaszolgálatosok káderje Jázsberényben volt és ott működött az átkos emlékü Zöldi Márton ezredes. A gyászünnepeken képviseltette magát a kormány és a minisztériumok, a felekezeti országos intézmények: az Országos Iroda, a Cionista Szövetség, az Antifasiszták Országos Szövetsége, a XVI-ik izr. községkerület 30 tagu küldöttségével, a megyei és helyi hatóságok, az evangélikus és református felekezetek, az országos pártszervezetek. A zsinagógát zsufolásig megtöltötte a helybeli és az ez alkalomra haza záradokolt Jázságból elszármazott zsidóság. Láthatólag sokan megjelentek a jázsággal és a zsidósággal együttérző munkásság. A tömeg oly nagy volt, hogy hangszóró közvetítette az istentiszteletet az udvarra szorultak részére. A koscsik, autók és autókárok sokadalmat táborozott a templomot körülvevő utcákon.

Az istentiszteletet Slomovics Hermann köbányai főkantor fájdalommal teli gyászimája vezette be, mely után Székely Mihály, Operaházunk örökös tagja, Beethoven Requiemjét adta elő orgonakísérettel. A templomba gyűlt közönség mely áhitattal hallgatta a művésztelenek csucspontján álló Székely Mihályt, ki maga is könnyel szemében énekelte azon a helyen, hol egykor, mint gyermek énekelte kórossal és szólóban a templomi énekeket.

Az ünnepi szónoklatot dr. Kálmán Ödön, köbányai főrabbi tartotta, aki a legyilkoltakban azokat siratta, kik 25 évvel ezelőtt hívei voltak.

— Összetört szíveket hord az emlék — szölte a főrabbi, — az összetört törvénytáblák szimbolikájában: árpák és sóha-

jok avatják az évfordulón, hogy összetörtek a mózesi kötéblák és titeket elhurcoltak: Tánmuz 17-én! Száz meg száz templomban szűnt meg e nap az áldozás; e nap kialudt az örökmécs.

— Ne higgye senki, hogy ha egyik vallás templomában kiáltszik Isten mécsese, akkor a másikban megnő a fény!

— Rést ütöttek e gyásznap a Város falán. Súlyosabb a rés, melyet a lakók életjogán ütöttek. A rés csak úgy tömhető be, ha mindannak az ellenkezője történik, mint ami volt. Ami volt, soha többé nem volt, — lelki jóváértel kell.

— E napon égették el a Tórárt. De a betűk, az eszmék el nem égtek, a hagyomány szerint: a lelkekbe szálltak.

— Az emlékről a nevek szólnak: „nem feledni, nem megalkodni! Kemény legyen lépések. Keressétek ez ország fiai között a humánusért velünk együtt szenvedőket és nem keresve a hatalmaskodók kegyeit, dolgozzatok itt vagy az Épülő Ország boldogulásán.”

A főrabbi után dr. Klein Aladár hitk. elnök önértetes beszédben vette át az emlék gondozását.

Utána a kormány nevében

Szakaits Árpád miniszterelnökhelyettes

tartotta meg nagyhatású beszédét, pontról-pontra reflektálva a főrabbi beszédére.

— A pap mondta — kezdte beszédét Szakaits — összetörtek a kötéblák! Nálunk is összetörtek a kötéblák, amelyekre az van írva: Ne öljl! És ölték és romboltak a sötét erők, végveszélybe döntve ezt az országot, melynek felépítése nekünk, az akkor együtt üldözötteknek, most együtt dolgozóknak szent feladatunk!

— A pap mondta: rést ütöttek az emberjogokon! Az embert üldözték az emberiségből kivetkőzöttek, az embert üldözték a zsidóban és nem zsidóban. Ebben az országban soha többé nem lehet különbség az emberjogokban és életjogokban, ha e föld népe élni akar.

— A pap mondta: Nem feledni! Soha többé el nem felejtjük, hogy mi történt itt... Azt, hogy kik voltak az

üldözökl! A sötét lelkek voltak, a rombolókl! Az üldözés az országrombolás. Ez az emléklábla legyen mindenre figyelmeztető! — fejezte be nemeserőtű beszédét a miniszterelnökhelyettes.

Majd az Országos Iroda és a Pesti Izr. Hitközség nevében dr. Szemere Samu a Magyar Tudományos Akadémia illusztráris tagja szölte, a magyar zsidóság nevében gyászunk, veszteségeink, de örök munkakészségünkről szölv, melyet mindig átszellemít az örök humánus. Tóth József jázsberényi polgármester a város nemesebb lakóinak szünetéséről szölte, emelt hangon valómást téve arról, hogy nagyon kevesen tették meg kötelességüket az üldözöttek védelmében. Örök büntudat áll meg a lelkek! A polgármester után Zentay Vilmos honvédelmi államtitkár megható beszéd kíséretében helyezte el az emlékl

műre a kormány koszoruját a Muszosok emlékének áldozva. Egymás után beszéltek a Nemzeti Bizottság, a megye, a pártok, a Cionista Szervezet, slb. képviselői.

Megrendítő volt Holló Tamás VIII. gimnazista beszéde, ki elmondta, hogy kilencvenkeltet magával hurcolták el öket egy vagonba zsufolva és csak negyven jöttek vissza. Dr. Klein László kórházi főorvos szölte a megmaradtak, de mindenkitől és mindenből kifosztottak nevében.

Slomovics főkantor El mólé rachamim-ja után a közönség a Szózatot énekelte. Délután a temetőben gyászünnepe volt azoknak a sirjánál, kik a gettóban haltak meg és akiket a Jázsberényen átvonuló halátvonatokból holtan lettek ki a pályaudvaron. — A nagy körütekintéssel megrendezett emléklünnep irányítója Lengyel Imre volt.

A Pesti Izr. Hitközség Választási Bizottsága

Hirdetmény

Közhírré tesszük, hogy a Pesti Izraelita Hitközség alapszabályainak 25. §-a értelmében a választói névjegyzék elkészült és azt folyó évi július 8-tól kezdődően a hitközség központi hivatala elnöki oszálványának e célra kijelölt helyiségekben (VII. Sip-u. 12. III. 51.) a főtemplomok gondokainál és pedig VII. Sip-u. 12. földszint 2. és Rumbach Sebestyén-u. 11—13. alatt, valamint a körzetek hivatalos helyiségekben:

- IV. Petőfi Sándor-u. 2.
- V. Csáky-u. 3.
- VII. Bethlen Gábor-tér 2.
- VII. Erzsébet-körút 26.
- VIII. Nagyfuvaros-utca 4.
- IX. Páva-utca 39.
- XIII. Dózsa György-ut 55.
- XIV. Rosnyák-tér 12.

továbbá

- VI. Ó-utca 19. (inaegyesület.)
 - VII. Vilma királynő-ut 25—27.
- (Pesti Izr. Hitközség Alapítványi Fiuarvabáza.)

betekintés végett közszemlére kelttük.

A névjegyzékek megtekinthetők szombat kivételével délután 9—2, délután 4—7-ig, vasárnapon csak d. e. 9—1-ig.

Az alapszabályok 26—27. §-a értelmében a választók névjegyzékéből történt kihagyás vagy jogosulatlan személyeknek abba történi felvétele ellen a felszólalást írásban 1947 július 29-ig lehet benyújtani a Választási Bizottság elnökéhez, VII. Sip-u. 12. I. 16. alá.

Budapest, 1947 július 1-én.

Pesti Izraelita Hitközség
Választási Bizottsága.

Griffin westminsteri érsek Auschwitzban, Dachauban és Maidanekban

A Jewish Chronicle írja, hogy Griffin westminsteri biborosérsek, aki mindig a zsidóság őszinte barátjának bizonyult,

látogatást tett az auschwitz dachau és maidaneki haláltáborok színhelyén.

Griffin biboros érsek a látogatások után kijelentette, hogy csak borzalommal töltheti el mindeki szívét, aki ezeket az egykori haláltáborokat meglátogatja.

A jázsberényi emlékművet készítette,

Friedländer József kőfaragó-
mester
építési vállalkozó, DEBRECEN, Plac-utca 68.

Saját üzemében előállított márvány és gránit síremlékeket, valamint e szakmabavágó munkát az ország bármely részében vállal. Kérjen ajánlatot.

NYARALNI

szándékozó néhány személynek bőseges kóser elktást és lakást adnék. Adler Izidor, Nógrád-bercel.

„A magyar demokráciának legfőbb kötelessége, hogy begyógyítsa a fájó és vérző sebeket” mondotta Dinnyés Lajos miniszterelnök

A kaposvári zsidó mártírok emlékművének felavatása

Julius 6-án, vasárnap délelőtt Kaposvár városa a kegyeletel gyász hangulatában sietett a zsidó temetőbe a Kaposvárról elhurcolt zsidó mártírok emlékművének felavatására. A kaposvári napilapok, a szociáldemokrata, a kommunista és a kisgazdapárt napilapjai vezércikkben emlékeztek meg a mártirokról. A város középületein gyászszalaggal átkötött nemzeti zászlók lobogtak, a falakon pedig gyászkeretes hatalmas plakátok hívták fel a város lakosságának figyelmét a zsidóság gyászára a következő szöveggel:

KAPOSVÁR THJ. VÁROS POLGÁRMESTERÉTŐL

MEGHÍVÓ

Julius 6-án, vasárnap délelőtt 11 órakor avatják a kaposvári izraelita temetőben a három évvel ezelőtt halálba hurcolt 7000 somogy megyei magyar testvérünk jelképes sírját. Súlyt helyeznek arra, hogy Kaposvár lakossága méltó módon vegyen részt a maradék zsidóság gyászában és kifejezést adjon ítélletének a fasiszta barbarizmus tömeggyilkosságai felett. A gyásznapra a város közönségét meghívom és felkérem a háztulajdonosokat és közületeket, hogy július 6-án házukra gyászlobogót vagy gyászszalaggal el látott nemzetiszínű zászlót tűzzenek ki. Vasárnap 9 órakor az összes felekezetek templomaiban ez alkalommal gyászistentiszteletet tartunk. A mártírok ártatlanul kiontott vére legyen örök emlékeztető, hogy taníthatatlanul kell küzdeni a fasiszta téboly és gonoszág ellen, mely nemzetünket is a sír szélére vitte.

Boór István s. k.
polgármester

Kaposvár lakossága eleget is tett a felhívásnak és több ezer kaposvári lakos jelent meg a zsidó temetőben, hogy jelen legyen a gyásznapon. A gyászolók száma néhány száz volt, mert igen elenyésző számban tértek vissza a deportálásokból Kaposvár és környékének zsidói. Azok, akik megmenekültek, most bűntudat és mélységesen őszintén átértett gyászal emlékeztek meggyilkolt szeretteikre. A gyásznapon a környező városokból és községekben a hitközségek és közületek képviselőiben nagyszámúban jelentek meg a kiküldöttek. A kormány képviselőiben Dinnyés Lajos miniszterelnök, a Szociáldemokrata Párt részéről Kéthy Anna nemzetgyűlési képviselő, a nemzetgyűlés alelnöke, dr. Hajdu Gyula államtitkár, nemzetgyűlési képviselő a Kommunista Párt és Rákosi Mátyás miniszterelnökhelyettes képviselőiben, Kiss Róland és Kemény György államtitkárok, dr. Joe Schwartz, a Joint európai elnöke, dr. Szűcs Géza, a magyarországi Joint adminisztrateur delegueje, Oscar Sunshine, az Amerikai Magyar Zsidók Szövetségének elnöke, Stöckler Lajos, a Magyarországi Izraeliák Országos Irodájának elnöke, Domonkos Miksa, a Pesti Izr. Hitközség ügyvezetője, dr. Geyer Albert, a Zsidó Világkongresszus magyarországi tagozatának elnöke, Salamon Mihály, a Magyar Cionista Szövetség elnöke, Nagybecsényi Vilmos volt honvédelmi miniszter, Kuti László alábornagy, Korein Dezső, az ortodoxia képviselőiben, Simor Dezső és dr. Dániel Miklós, a Munkaszolgálatosok Antifasiszta Szövetségének képviselőiben.

A helyi hatóságok részéről dr. Fekete Tibor főispán a vármegye tisztikarának elnöke, Boór István polgármester vezetésével a város tisztikara és képviselőtestületének tagjai, a különböző egyházak képviselői, a honvédség és rendőrség tagjai.

Megkezdődik a gyászünnepély

A gyászünnepély a honvédszenekar által előadott himnusszal kezdődött. A megnyitó beszédet dr. Löwy László kulturális előjáró, az Emlékmű Bizottság elnöke mondotta el. „Hétezer testvérünk fekszik itt jelképesen, hétezer koporsóban. Betöltik a temetőt, a város utcáit, tereit, mert hazahívtuk őket. Ma hajnalban hétezer koporsó lebegett a város felett, kerengtek a régi utcák, jóságos házak körül, benéz-

tek az ablakokon és keresték szeretteiket. Amint fent usztak a kék ég alatt, elsötétült a föld, a nap elrejtőzött, mert látni sem tudta a fájdalmas menetet. Majd ideérték a temető domboldala fölé, leszálltak ide a térbe élénk, sorba álltak, családok összetalálkoztak, apák és anyák gyermekeikkel, — itt vagytok mind, akiket bízam és most szölok hozzátok drága véreim.” Ezután dr. Löwy László a gyászoló közönség sírása és zokogása közben szívbe markoló szavakkal, meghatóan idézte fel elvesztett édesanyjának emlékét.

A megnyitóbeszéd után a Dror Habonim gyermekkórusa Schwartz Mordit vezénylettel zoltárokat énekelt. Majd dr. Krausz Henrik kaposvári főrabbi mondott gyászbeszédet. Beszédében foglalkozott azokkal a szölamokkal, amelyek a rosszelkiismeretű embereket azzal nyugtatják meg, hogy mindenki szenvedett ebben az országban s hogy ebből a szempontból a zsidók nem állanak egyedül. Rámutatott arra, hogy más az a lelkiállapot, amikor valakit annyira megkínóznak és megaláznak az életben, hogy örömmel várja a halált, vagy pedig a kellemes életét félti a haláltól. Határozottan körvonalazta azokat a módokat, amelyek a mindenki által óhajtott társadalmi megbékélést elősegíthetik. Öszintén és bátran foglalkozott ezzel a lényeges kérdéssel és felhívta az egyházak lelkészait, segítsék elő a lelkéből eltávolítani a gyűlöletet és a gonosz indulásokat.

Dr. Krausz Henrik gyászbeszéde után a megjelent rabbikollégium elmondotta a kaddist, majd általános figyelem közepette Dinnyés Lajos miniszterelnök mondott beszédet.

Dinnyés Lajos miniszterelnök beszéde

— Három héttel ezelőtt Győrött, ma itt, Kaposváron leplezzük le a gyásznak és a lealázott emberi méltóságnak kőbe faragott emlékét. Ez az emlékmű legyen örök mementó mindenki számára, hogy volt idő a földön, amikor megsemmisítve, megaláztatva, bilincsbe volt verve az emberszeretet, a testvériség magasztos érzése, és ártatlan emberek, csecsemők, fiatalok, aggok, férfiak és nők tízezreit, száz ezreit és millióit küldte halálba az emberi go-

noszság és elvetemültség. De hirdesse egyben ez az emlékmű azt is, hogy szeretet, testvériség, népi és faji közösségek harmóniája nélkül nincs élet és nincs halál. Ha a nemes érzések, a humanum elbukik, a gyűlölet gyilkos démona söpör végig a földön és munkája után csak könny, szenvedés, pusztulás és átok marad.

— Három évvel ezelőtt is ez történt. Az évtizedek során elhítt gyűlölet és sátlani szenvedély meghozta a maga

vérrel, gyásszal és könnyel teli áradását. Az emberi múltból kivétel nélkül gonosztevők, gyilkosok szabad vadászterülete lett Európa jelenléte része. Tömegsírok, kr-matóriumok, börtönök, koncentrációs táborok emlékei és helyei szólnak arról az emberi kegyetlenségről, amelynek során a közel-múltban milliók életét oltották ki. Az áldozatok nagyrésze csak az volt a bűnük, hogy zsidók voltak, vagy nem hódoltak be a rabszolgaságot jelentő fasiszmusnak és diktatúrának.

— Az emberek millióit el lehet pusztítani. Szét lehet dúlni falvakat, városokat, országokat, és világrészeket. Fel lehetett robbantani hidakat, gyárakat, békés családi otthonokat. Fei lehetett gyújtani a világ háromnegyed részét, de az emberi lelket, az emberi jogokat, a demokráciát, a vallást, a hitet — sohasem. A szeretet örök nagysága áttört minden emberi gonoszságokon és erősebbnek bizonyult minden erőszaknál.

— S ez jelent számunkra vigaszt most, az emlékezés nehéz óráiban. A súlyos áldozatvállalások után megint győzedelmeskedtek a nemes emberi érzések, gondolatok és a sok szenvedést, megpróbáltatást a szöltár magasztos szavaival vi szűk, mely szerint: „Az Ur azt bünteti, kit szeret, másként ő nem is tehet.”

— A szenvedések nehéz napjaiban, ha aránylag kevesen is, de mi is veletek szenvedtünk. Kint a messze partokon sok tíz és százezeren mi is jártuk a munkaszolgálatosokkal, a deportáltakkal együtt a szenvedések útját. A nélkülözés, a hideg, a gyilkos bomba és golyózápor egyszerre irtott valamennyiünket. És ez teszi számunkra lehetővé, hogy őszinte szívvel gyászoljunk most is. A magyar demokráciának legfőbb kötelessége, hogy begyógyítsa a fájó és vérző sebeket, elfeledtesse a kiírtott, agyonvert, vagy elégetett apa, anya, testvér, házastárs, vagy gyermek emlékét.

— Együtt sorkoznak fel a zsidóság vértanúi mellé a magyarság vértanúi is. Együtt gyászolunk veletek az emlékezés e magasztos órájában és együtt követeljük a múlt teljes felszámolását. Véget ért a vérrel, gyásszal, üldözéssel teli korszak. Demokráciánk máris megleremeltette az állami és társadalmi biztonságot, amely nem felekezeti, nem társadalmi osztály, nem faj szerint különbözteti meg az embereket, hanem kizárólag akként, hogy

Fábián Ferenc

szerkesztésben megjelent

Izraelita családi naptár

Évfolyamait megvételre keresem. Sürgős értesítést kér: dr. Fábián Tibor, Budapest, V., Falk Miksa u. 13. IV. 1. Telefonszám: 123-898.

kik a dolgozói, munkásai és vezetői ennek a sokat szenvedett hazának.

— A parasztság, munkásság és polgárság lelki összefogása jelenti a demokráciának biztos alapját és ez az összetartózan dóság az újjáépítés nagy munkájában jut kifejezésre. A magyar demokrácia csak azt nézi, hogy kik dolgoznak és kik nem. Akik dolgoznak, azok velünk vannak, akik munka nélkül akarnak meggazdagságot és jól élni, azok ellenünk vannak. És ha utjaink során bizonyos társadalmi, felekezeti, vagy pártpolitikai egyesülések keletkeznek is, mindegyiknek a célja az, hogy elcseltségből, a fájdalom és a könny áradatából, a romokból mielőbb és minél jobban felépítsük független, szabad és demokratikus hazánkat. Csak az út, mód, az ítem kérdésében lehetnek és vannak is különbségek közöttünk, de utunk vége felé közös és egy.

— Most, az új kenyér, az új élet hajnalán nemcsak hirdetjük, hanem meg is valósítjuk, hogy a magyarságnak félrevezetett rélegét rávezessük arra a helyes útra, amely testvéri közösségben egyetért a jövőnk, dék, dolgozó emberekkel. Rajtunk múlik, hogy az emberi együttérzésnek és munkának ezt a nemes láncát minél erősebbre fűzzük és rajtunk múlik, hogy a humanum nagy eszméjét soha többé ne engedjük sárbataposni.

— A mai nap azonban nemcsak a kegyetes emlékezés ünnepe. A mai napnak erőforrásnak is kell lennie, hogy okulva a múlt gyászos és keserű emlékein, akként éljünk, akként irányítsuk országunk és népünk sorsát, hogy ne ismétlődjenek meg azok a szomorú események, amelyek három évvel ezelőtt történtek, amikor a keresztény gondolat nevében meghirdetett programból pogromok lettek. Amikor a keresztény és nemzeti összefogásból: összefogódás lett, melynek során, mint egykoron a galaryabokai: pusztasozás, éhezlet és veréssel kizozva hajtották az embersekaságot a biztos halál és megsemmisülés felé.

— Sokat várkeztünk a haza, a demokrácia és a szabadság ellent. Most vezetelnünk kell! Vállalunk az egyetemes felelősséget az összesség bűnéért, még azoknak is, akik szenvedői voltak az elmúlt gyászos eseményeknek. És most, midőn itt a könny, a gyász és az emlékezés hozott össze bennünket, a zokogó és könnyes szemek tükrében ott látni az élni akarást, az elszánt akaratot a jobb jövőért. Itt mindenki gyászol. Mindeki sirat valakit. En is. Nekem is sok kedves dunántúli ismerősöm és barátomat írtott ki az elmúlt esztendő során a kegyetlenség és emberetelenség gonosz örülete, akiknek emlékére emelletem ez az emlékmű is. Ha a dunántúli

városokat, a falvakat járom, sok elárvult ház előtt dobban meg a szívem, szorul össze a lerkom, rágonolva azokra a szorgalmas, dolgos emberekre, akik nekem is jóbarátaim voltak, akik csak voltak, de már nincsenek!

— Legyen áldott mindegyiküknek az emlékezete. Nyugodjanak békében ott, ahol az elmúlás, a halál elszórtotta őket. Emlékük itt fog élni közöttünk, s mi fogadjuk itt, ez alkalommal is, hogy nemcsak üresen elhangzott ígérlet lesz ez a mi fogadalmi tételünk és emlékezésünk, hanem azokat valóra is váltjuk.

— Az ő mártíromságuk kötelez megvalósítani ezt a demokráciát, ahol mindenkinek joga van az emberi élethez, ahol mindenki szabadon élhet, dolgozhat, és ahol szeretet tölti be az emberi lelkeket.

— A magyar kormány nevében, amidőn elhelyezem a kegyetes megemlékezés koszorúját, kívánom: legyen emlékkük áldott, pihenésük békés és az örök világosság fényeskedjék emlékkük felett.

Kéthly Anna

a nemzetgyűlés alelnöke egy jelképes dáu mesét mondott el, amelyet így folytatott:

— A magyarság is emberi szívekre lépett. Az ország vezetőiben nem volt annyi bátorság, hogy megakadályozzák azt, hogy Magyarország kiserleti telepe legyen a fasizmusnak. Szomorú dicsősége a zsidóságnak, hogy ahol a sötétség a világosság ellen támadt, az emberáldozatok között ott vannak a zsidók is. A zsidóságnak, mint felekezeti bűnbaknak, üldözésével egyidejűleg folyt a politikai ellenfél kiirtása is. Beszédének további részében felvette ezt a kérdést: volt-e bennünk annyi demokratikus meggyőződés és bátorság, hogy ellenszégüljünk a lejőn való zuhanásnak, a törvényalkotás sok sorozatának, amely elindult a numerus clausussal és befejeződött a harmadik zsidótörvény tervezetével. Milyen béke és nyugalom színhelye lehetne ma Magyarország, ha az igazságot kimondtuk és annak védelmében meghaltunk volna.

Z. Nagy Ferenc

a Kisgazdapárt nevében szólalt fel és figyelmeztette a megjelenteket arra, hogy ez az emlékmű intő legyen az elmúlt

években történt gazságokra, amelyhez hasonlónak nem szabad megisméltődni többé.

dr. Hajdu Gyula

államtitkár, nemzetgyűlési képviselő, Rákosi Mátyás miniszterelnökhelyettes és a Kommunizlapárti képviselőként szólalt fel: Gyászoljuk azokat, — mondotta — akiknek nincs hőttestük. Ezek a mártírok a fasizmus bűnei következtében haltak meg. Auschwitz végállomás volt, a mozdonyokat azonban, akik az áldozatokkal telezsufolt vagonokat húzták, magyar indóházakban fűtötték. Auschwitz arra tanítja a zsidóságot, hogy a demokráciát kell megerősítenie, hogy az embermészárlások többet meg ne ismétlődhessenek.

Dr. Joe Schwartz

a Joint európai elnöke az amerikai zsidóság részvétét és segítő készségét tolmácsolta beszédében. Történelmi visszapiantást vetett a három gyászhétre. A zsidó vallás szerint a gyász után szomikát következik, amely megszaktja a gyászt. A fasizmus rombolásai után meg kell indulni a demokratikus építésnek. Okulnunk kell a múlton. A zsidóság és a világ biztonságát a nagyhatalmak összefogása és együttműködése teremtheti meg. Joe Schwartz József angolnyelvű beszédét dr. Szűcs Géza tolmácsolta magyarul.

Nagybaconi Nagy Vilmos

volt honvédelmi miniszter megálló szavakkal emlékezett meg az 1944. év borzalmairól. Szemlájára volt annak, hogyan hurcolták nyugatra a zsidókat.

Oscar Sunshine

az Amerikában élő Magyar Zsidók Szövetségének elnöke, elmondotta, hogy a világ békét akar, a zsidóság építeni és dolgozni akar, de hogy ez megtörténhessen, ahhoz az szükséges, hogy azokat a gyilkosokat, akik milliókat írtották ki, megbüntessék.

Antl Ödön

nemzetgyűlési képviselő, a kaposvári hitközség elnöke mondott köszönetet a megjelenteknek. Beszédében rámutatott arra, hogy az 1914—18. évi világháborúban a magyar zsidóság számárányát meghaladó számban voltak hősi halottak,

de nem jutott egy magyar zsidónak sem eszébe, hogy külön az ő fájdalmát hangoztassa, hanem mindenki maga gyászolta hősi halált, halt apját, hozzátartozóit. A most lezajlott világháború után megmaradt magyar zsidóság joggal fájlalja és soha el nem múló sebet ütött rajta az elmúlt korszak, mert a Magyarországról deportált 600.000 magyar zsidón kívül, akiknek több mint 90%-a deportálásban vesztett el, azoknál, akiket magyar katonai behívóval hívtak be munkaszolgálatra, a többi behívottakkal egybevetve az összes katonai veszteségből, az eddigi hivatalos megállapítás szerint, a zsidók vesztesége 25%, melyet nem a háború okozott, hanem keretlegények és századparancsnokok kegyetlensége idézett elő. Köszönetet mondott dr. Krausz Henrik főrabbinak, dr. Löwy Lászlónak, mint az Emlékmű Bizottság elnökének, Huszár György mérnöknek, az emlékmű tervezőjének, Kellner Bélának és a többieknek, akik sokat fáradoztak az emlékmű létrehozásán.

Végül Rosenberg Ernő főkantor meghatóan elreccitálta az Elölle rachamimot, dr. Krausz Henrik főrabbi imát mondotta a közönség a rabbikkal elmondotta a Kaddist. Az ünnepség befejezése után a kormány, a vármegye, a város, a különböző pártok és társadalmi egyesületek koszorút helyeztek el az emlékműre.

A felavatási ünnepély után a megye és a város kétszázterlekes közölkédel adott a Turul szálloda nagytermében, a miniszterelnök és vendégek tisztelgetése. Az ebédet elsőnk

Stöckler Lajos

a Magyarországi Izraeliták Országos Irodájának elnöke mondta az első felköszöntőt. Üdvözölte a miniszterelnököt, akinek megjelenése azt jelenti, hogy a nemzet tisztelget a mártírok emléke előtt, s meggyújtja a megbánás és büntetudat lángját. Azt várja és reméli a megmaradt magyar zsidóság, hogy soha vissza nem térhet az emberi aljasság világára, s hogy a magyar társadalom áttevélődik, s a magyar zsidóság igaz, szabad emberek módjára élhet e hazában.

A nagyhatású beszéd után felszóllaltak Tömpe István ispán, Podr István, Kaposvár polgármestere, Székely Ferenc a kisgazdapárti titkára, Kemény György pénzügyi államtitkára, Dusinszky Jenő tábori lelkész, Örnagy és még néhányan.

KI TUD FIAMRÓL,

Steiner Lászlóról

szül.: 1923-ban. Felszabadulás után Mauthausenben volt. Alig tölte orosz fogságba esett. Szíves felvilágosítást kér aggódó édesanyja, Süherpitz Jenőné. Jávorka Ádám-u. 21.

GROSZ ARNOLD

orth. kóser pensiói és étterme
a hajdusoboszlói orth. rabbiság felügyelete alatt

HAJDUSZOBOSZLÓ

Jókai sor 19. Emma lak, közvetlenül a fürdőnél, a fürdőparknál és Doro-zug 2.

Folyóvizes szobák. — Minden igényt kielégítő ellátás. — Olcsó árak!

„A jövő tanévben módszeresen foglalkoznak a kérdéssel hogyan kell a faji gyűlöletet kiirtani“ — mondotta Ortutay kultuszminiszter a Zsidó Múzeum megnyitásán

A háború pusztításai után új-
jrendezett Országos Magyar
Zsidó Múzeum megnyitása ün-
nepélyes külsőségek között folyt
július 4-én, pénteken délután
a múzeum Wesselényi-utcai he-
lyiségében.

A megnyitáson a kormány
képviselőiben megjelent *Ortu-
tay Gyula* kultuszminiszter és
Mihályffy Ernő tájékoztatói
miniszter. Ott voltak dr. *Bóka*
László kultuszállamtitkár, dr.
Kardos László és dr. *Simon Sán-
dor* miniszteri tanácsosok, dr.
Gerevich Tibor egyetemi tanár,
Huszár Lajos főigazgató, dr. *Bá-
rányiné Oberschall Magda* egye-
temi magántanár és *Mihalik Sán-
dor* igazgató a Nemzeti Múzeum
képviselőiben, dr. *Genthon Ist-
ván*, a Szépművészeti Múzeum
igazgatója, dr. *Szoboszlai Fer-
enc*, Budapest Szöv. tanügyi
tanácsnoka, *Stöckler Lajos*,
a Pesti Izraelita Hitközség el-
nöke és *Domonkos Miksa* ügy-
vezető, dr. *Joe Schwartz* a Joint
Budapesti tartózkodó európai
elnöke, dr. *Görög Frigyes*, a ma-
gyarországi Joint elnöke és dr.
Szűcs Géza adminisztrateur dele-
gue. Megjelentek még dr. *Geyer*
Albert, a Zsidó Világkongresszus
magyarországi szervezőjének el-
nöke, dr. *Munkácsi Ernő*, a mu-
zeumi társelnöke, dr. *Reiner*
Imre, az Orthodox Központi
Iroda alelnöke, dr. *Dénes Béla*,
a Magyar Cionista Szövetség
társelnöke, dr. *Pásztor József*,
a DEGOB főtitkára, *Steiner Mar-
cell*, a Pesti Chevra Kadisa el-
nöke, dr. *Endrei S. Henrik* igaz-
gató, *Trebitsch Miksa* főtitkár,
valamint *Spatz Nándor*, az óbu-
dai hitközség elnöke, a Rabbiké-
pző Intézet és a zsidó tudomá-
nyos élet részéről igen sokan.

Az érkező vendégeket dr. *Na-
ményi Ernő*, a Múzeum Egye-
sület ügyv. társelnöke üdvözölte,
aki beszédében többek között
a következőket mondotta: —
Az elmúlt évek vése gyűj-
teményünket is megfizette. Elő-
ször a Zsidókutató Intézet ra-
bbita el gyűjteményünk értékes
részét, majd a múzeum helyisé-
seit használták munkaszolgálato-
sok szállásának, több bombata-
lalat pusztította el vagy rongálta
meg az egy helyiségbe összesu-
folt úttmaradt gyűjteményünket.
Végül a háborús események foly-
tán kerültek ki lőroktunkból
múzeumunk pótolhatatlan da-
rajai. Különös hála a kötele-
zett minket a Magyar Nemzeti
Múzeum, amely hozzá működő
megértéssel adott szállást gyű-
jteményünk jelentős részének
és bocsátotta vissza sértetlenül

hozzánk az elmúlt napokban.
Épületünk ugyszólván rom volt
és gyűjteményünk itt megma-
radt része súlyosan, első tekín-
tetre helyrehozhatatlanul meg-
rongálódott. A Pesti Izraelita
Hitközség nagy áldozatokkal új-
jépítette helyiségeinket és ezzel
lehetőséget nyújtott a munka
újrafelvételére. Az ehhez szük-
séges anyagi eszközöket mind
a mai napig az American Joint
Distribution Committee bocsátotta
rendelkezésünkre. Ez csak a
munka kezdete. Feladatunk az,
hogy szétszálalt zsidóságunk vagy
pusztulóban lévő gyűjtemezeteink
okmányait, kegyességeit össze-
gyűjtsük, hogy múzeumunk a
magyar zsidó történet és kultúra
emlékeinek hiteles helye legyen.
Újabb célkitűzésünk, hogy a
zsidóknak a magyar képzőmű-
vészetben elfoglalt szerepét do-

kumentáljuk és őszinte köszö-
nettel kell megemlékeznünk azok-
ról, akik eme gyűjteményünk-
nek alapjait áldozatkészen meg-
vetették és az Országos Magyar
Szépművészeti Múzeum igazgató-
ságáról, amely gyűjteményének
kiváló darabjait letét gyanánt át-
engedte. Hála és elismeréssel kell
rámutatnunk az ősi óbudai gyű-
jtemezet példamutató megérté-
sére, amelyel irattárát és mű-
vészi szempontból megbecsül-
endő kincsárának a pusztulás-
tól megmaradt részét múze-
umunk kétértéke helyezte.

Beszéde befejezésekképpen kö-
szömfölte *Ortutay* és *Mihályffy*
minisztereket, *Joe Schwartz*-
ot, valamint a megjelent többi ven-
dégüket. Az üdvözlő beszédre
Ortutay Gyula vallás- és közok-
tatásügyi miniszter a követke-
zőkben válaszolt:

Ortutay vallás- és közoktatásügyi miniszter beszéde

— Őszinte örömmel üdvözlö
— kezdte szavait — azt a kez-
deményezést, amely a Zsidó
Múzeumot újítja meg. Sokkal
nagyobb örömet érzett volna,
ha a Nemzeti Múzeum és az
akkori magyar kormányzat
nemesak ezeket a holt tárgya-
kat őrizte volna meg, hanem
azokat a szerencsétlen szeme-
reket is, akik 1944-ben elpusz-
tultak. Az, hogy az akkori kor-
mányzat elősegítette és a köz-
vélemény elűrtte, hogy ártatlan
százazatok menekültek az or-
szágutakon a halálba, legna-
gyobb fájdalomunk és büntetés-
ünk. Sok emléke van ebben a
múzeumban a magyar zsidó
összefogásnak. A kormányzat
névében kijelenthetem, hogy
abban az irányban akarunk
dolgozni, hogy hazánkban töb-
bé senki se szenvedjen szármá-
zása, fajtája miatt. Ezen a he-
lyen jelentem be először — fe-
jezte be nagy tetszéssel kísért
beszédét a kultuszminiszter, —
hogy a jövő tanévben módszer-
esen foglalkozunk azzal a kér-
déssel, hogyan kell a faji gyű-
löletet minden formájában ki-
irtani.

Dr. Joe Schwartz beszéde

A nagy figyelemmel hallgatott
beszéd után dr. *Joe Schwartz*, az
American Joint Distribution
Committee európai elnöke inté-
zett angol nyelvi beszédet a meg-
jelentekhez. Beszédében örö-
mének adott kifejezést azon,
hogy a Joint hozzásegítette
a múzeumot ahhoz, hogy gyűj-

teményét megint megnyithassa
és ezáltal a magyar zsidóság kul-
turáját szolgálja. A mai nap
Amerikának nagy ünnepe, a
függetlenség kinyilatkoztatásá-
nak, az emberi jogok történe-
tének nagy ünnepnapja. Ebben
a szellemben a Joint tevékeny-
sége a karitatív munka mellett,
amely a rászorulóknak anyagi
éllehetőségeit szolgálja, ki-
terjed a kulturális vonalra is
és szolgálni akarja a zsidó nép
szellemét és lelket. Örül, hogy
megnyitotta a múzeum kapuit
és hozza a Joint legjobb kíván-
ságait.

A beszédet dr. *Görög Frigyes*
a Joint magyarországi elnöke
tolmácsolta magyar nyelven.

A beszédet elhangzása után
a vendégek megtekintették a mu-
zeum értékes anyagát, amely 17
évszázad zsidó emlékeit foglalja
magában. Kezdődik a harma-
diks századbeli Észtergomban el-
temetett zsidó sírját jelölő kővel
és végződik az 1944-ben felállí-
tott gettó kapujának deszkájá-
val. A múzeum újrendezésé-
nek nagy szakértelmű kíváncsi
munkáját dr. *Naményi Ernő* vé-
gezte, *Grünwald Fülöp*, dr. *Dem-
litz Gusztáv*, dr. *Vidor Pálné* és
dr. *Róna Iván* hozzáértő segítsé-
gével.

KI TUD

Kramer Jánosról,

szül. 1922-ben. Legutolsó hírem
1945. április 20. *Maathausen-
ből*. Felszabadulás után is lát-
ták. Felvilágosítást kér *Kramer*
Ignác Rákóczi-ut 61.

Kaposvárról indultunk..

A kaposvári zsidóság emléke-
szóval örökölt meg e napok-
ban annak a több ezer zsidónak
az emlékét, akiket Kaposvár
környékéről deportáltak ide
össze. A dombovári zsidókat is
a kaposvári gettóba vitték. Ve-
lük volt közszereletben álló fő-
rabbiuk dr. *Friedmann Hillél*
is. A dombovári zsidók közül
igen kevesen lérték vissza. A
mártírhallál szenvedők élén volt
dr. *Friedmann Hillél*. Felesége,
aki *Rab Erzsébet* néven a zsidó
felekezeti lapokban gyakran
szerepelt, könyvet írt most a
dombovári zsidókról, a kapos-
vári gettóról és deportálásról.
Most, hogy a kaposvári zsidó
mártírok emlékét országgrszó-
lós gyásznapnapj keretében idé-
zik, megszólalt fájdalmas írás-
ban dr. *Friedmann Hillélné* is,
többek között a következőket
írta:

„Temetni jöttem a dunántúli
kisvárosba, hol pogányok ha-
lottak be minden otthonba és
rommá dultak mindent... A tö-
megkatasztrófa dunántúli város
minden zsidó házában felsír a
halotti ének: „Él molé rachamim“... és a pap, az én jó
uram, temeti egész hitközségét,
mert a pár megmaradt élő, az is
halott...”

A fájdalom rám súlyosodnak,
— mert mindenki az én halot-
tom is. Mindenkit személy sze-
rint ismertem hitközségünkben,
— kit sirassak legelőbb? Az öre-
get e, aki közel volt ugys a ha-
lál kapujához, vagy az életre-
értet ifjút, lányt, vagy a gyerek-
szoba tündérmeséin nevelődött
picinykét, vagy életet érlelő fi-
atalt asszonyt, vagy mindenkit,
aki ott maradt?...
Isten! Segíts temetni! Temetni!
a mult emlékeit!...

Most vánszorgó alakok lépik
el emlékezetem: Szekszárd,
Szakes, Nak, Gyulaj. Kikergetett
zsidói, akik porosan, fáradtan
jtek kecske balmijukkal get-
tónkba. S innen indultunk mind-
annyian Kaposvárra.

A megbecsületlenetek hosszú
karaványa hagyta most itt szű-
tőföldjét. Hallgató házak ülték
akkor a rekkenő júliusi nyárban,
rideg hidegséggel, süketen. Mun-
ka kérekei alkotásai percek alatt
semmivé válnak. Lakatlan, bus-
távolság számomra Dombóvár,
bucszom innen, hol szép nyár-
rakat éltem s most könnypa-
takban, szelek viharában, jekete,
malom őrli szegényes kenyereim.

És Kaposvár! A gyötrélmés na-
pok mind előttem újra, ezrek
összezsúfolva istálló boxaiban,
Csendőrszurony, atrocitás, jete-
lem. Halálodat. 1941. július 7.
Anschwitz... Fekete péntek
gyásznapja...

Most együtt vagyunk mind-
annyian Kaposváron,ők a ren-
getegen, s mi a kevesen. A ha-
talmas síremlék márványa felett
megeslén a napsugár, örök
barlata nyarunk szépítő sze-
re...”

ZSIDÓ EGYSÉG

DEMOKRATIKUS HITKÖZSÉGI PÁRT

GYÜLÉSEI

A „Zsidó Egység” Demokratikus Hitközségi Pártjának VII. belső körzete zsúfolt hallgatóság előtt tartotta meg pártgyűlését június 26-án a Magyar Színház-kávéházban. Szegő József elnöke alatt, Róbert Mária előadóművész szaválata után Rádi Artúr körzetvezető tartotta meg mélyenszántó, a zsidó egység szükségességét hangoztató és a hitközségi program célkitűzéseit tárgyaló előadását. Hangsúlyozta, hogy a hárcot nem a „Zsidó Egység” Pártja kereste és legyenek az eszközök az ellenpárt részéről bármilyenek is, a reálisan gondolkodó budapesti zsidóság meg fogja adni a választásoknál a választ azoknak, akik nem az egyetemes zsidóság érdekeit, hanem a saját egyéni és partikuláris érdekeit hajszolják. Isten az áldatlan harcban. A gyűlés lelkes hangulatban ért véget.

Ugyancsak a Párt VII. belső tagozata június 26-án a Róka-kávéházban tartott választási gyűlést, amelyen nagy számmal jelentek meg hitvestvéreink. Kulcsár Gyula, Róza Lajos és Ripper Frigyes szölkáltak fel, valamint dr. Váradi Jenő. A gyűlésen Vámos Henrik előjáró elnököl.

A VII. belső kerület június 25-én nagyszerű pártgyűlésen a Royal-szálló különtermében dr. Váradi Jenő elnököl.

Kaszner Zoltán kifejtette, hogy miért van szükség napjainkban zsidó egységre.

Pauncz Gyula, az V. ker. elnöke a zsidóság népi életéről szólt, s figyelmezteti a cionistákat, hogy lehet egyszerre harcolni az ültmaradó zsidók jóvoltáért s ugyanakkor Erecért is, ahogy azt a „Zsidó Egység” Pártja csinálja.

A „Zsidó Egység” Demokratikus Hitközségi Párt VII. külső körzete június 26-án a Royal-kávéházban tartotta meg Párt tömb- és házmegebizottai részére rendezett beszámolóját. Megjelentek a vezetőség részéről Stöckler Lajos, Domonkos Miksa ügyvezető, dr. Pásztor József főtitkár és Pollák Lajos, a VI. ker. templomkörzet elnöke. Felkai Jenő, a VII. külső templomkörzet elnöke megnyitotta a beszédében felkérte a ház- és tömbmegebizottákat, hogy számoljanak be munkájuk közben szerzett tapasztalatokról. Solymosi Ernő, a „Zsidó Egység” Párt tömbmegebizottja és Vámos Mórné párt tömbmegebi-

zót ismertettek néhány korteskedési visszaélést, amelyet ellenzéki részről folytatnak. Számos felszólalás után Nádor Jenő összegezte az elhangzottakat. Időközben megérkezett Stöckler Lajos is, aki szintén felszólalt. Foglalkozott a Zsidó Alappal kapcsolatos kérdésekkel, hangoztatta, hogy nagyon időelteltti még az e körül történő osztozkodás, minthogy mind a mai napig nem tudni, mi az a vagyontömeg, ami az Alap rendelkezésére fog állni.

Június 26-án a „Zsidó Egység” Demokratikus Hitközségi Párt VIII. ker. szervezete a Lujza-u. 1. sz. alatt levő Teleki-kávéházban tartott választási gyűlést. Az ülést dr. Balázs József nyitotta meg. Majd átadta a szót dr. Vass Lipót ker. elnöknek, aki érdekes előadásban hangoztatta a zsidó egység szükségességét. Gerő Erzsébet szaválata után dr. Dániel Miklós hangoztatta az önvédelem szükségességét. Kálmán Aladár, majd Simon Dezső felszólalása után dr. Balázs József zárta be ezután az értékes beszámolókkal teli ülést.

A „Zsidó Egység” Demokratikus Hitközségi Párt VIII. ker. belső szervezete július 2-án igen népes gyűlést tartott a Baross-kávéház különtermében. A gyűlésen Braun Mihály elnök üdvözölte a megjelenteket, majd Szemere Samuné a zsidó nők fontosságát ismertette hitéletünk kebelében. Ezután Pásztor József dr. hangoztatta az egységbe való tömörülésnek fontosságát, külön kiemelve azt, hogy pártunk kebelében a cionizmus éppoly fontossággal bír, mint az ellenpárt sokat hangoztatott programja.

Ezután Kishegyi Árpád művészi előadásával szórakoztatta az összegyűlt hallgatóságot. Braun Mihály elnök a zárószó jogán megköszönte az érdeklődők megjelenését és a vissza nem térlek megemlékezéseit egyperces felállással emlékeztek meg a zsidó mártirokról.

A Párt VII. belső körzete folyó hó 2-án, szerdán este a Royal-kávéház különtermében tartott gyűlést dr. Váradi Jenő elnökletével. Róbert Mária művész szaválata után Stöckler Lajos nagyjelentőségű beszédében hangoztatta, hogy azt az egységet, amely az egész közelített időkig a zsidó élet fórumán fennállt, lelkiismeretlenség megbontani.

Stöckler elnök szavai után

dr. Heves Lajos emelkedett szólásra, hangoztatva, hogy a demokráciát követeljük a hitközségben, mert a demokrácia a nép uralkodója. Kulcsár Gyula szólalt meg fel, majd utána Domonkos Miksa szólt az összegyűlt nagyszámú közönséghez.

A „Zsidó Egység” Demokratikus Hitközségi Párt IV. ker. szervezete július 3-án 7 órakor dr. Simonyi Simon elnökletével a Belvárosi-kávéház különtermében tartott értekezletet. Az ülésen dr. Szeifert Géza szólalt fel elsőnek. Beszédében hangoztatta, hogy a hitközség vezetősége gondoskodni kíván a külföldi segélyek megfelelő helyre való juttatásáról. Blum Éva szavalóművész előadása után Pauncz Gyula szólalt fel, végezetül pedig Mátrai Nándor biztosította a Párt vezetőségét a IV. ker. zsidóság hűségéről.

A VI. ker. szervezete június 30-án, hétfőn este a Fészek-kávéházban megtartott gyűlésen Pollák Lajos és Baracs Marcellné tartott nagyhatású beszédet a közönség élénk figyelmébe közepette.

Ugyancsak a VI. ker. szervezet július 2-án, szerdán este az Andrássy-ut. 24. sz. alatti helyiségében tartott gyűlést, ahol Nágel Marcell és Kaszner Zoltán szölkáltak fel.

A VII. külső körzet folyó hó 3-án megtartott gyűlésén az Abonyi-kávéházban dr. Krausz Jenő választóbizottsági tag megnyitotta után Szigeti Jenő, majd Feleki aradi főkantort művészi előadásukkal szórakoztatták az összegyűlteket. Felkai Jenő rövid beszédje után Domonkos Miksa adott beszámolót. A gyűlés Forgács Sándor szavai-val végződött.

A „Zsidó Egység” Demokratikus Hitközségi Párt folyó hó 3-án megtartott XIII. ker. gyűlésén dr. Lendvai Sándor elnöki megnyitója után Karvaly László főkantort és S. Vermes Lilly zongoraművész nyújtottak művészi szórakozást az összegyűlteknél. Ezután dr. Pásztor József tájékoztatta az összegyűlteket a Párt programjáról.

A Párt XIV. ker. körzete ugyancsak július 3-án tartott gyűlést a Corso-kávéházban, ahol Szerdahelyi Jenő és Kulcsár Gyula szölkáltak fel Szigeti Jenő nagyszerű művészi számai után.

A „Zsidó Egység” Demokratikus Hitközségi Párt VII. belső körzete folyó hó 3-án, csütörtökön a Magyar Színház-kávéházban gyűlést tartott, ahol Antal Gábor aktuális politikai és kulturális problémákról, Abrahámsóhn Jenő a jelenlegi zsidó belpolitika állását ismertette. Róbert Mária művészi előadása után Kulcsár Gyula elnök zárta be a gyűlést.

A Pesti Izr. Hitközség Alapítványi Finárvaházának templomkörzete kedden, július 1-én a Royal-kávéház különtermében tartott összejövetelén a nagyszámú összegyűlt résztvevők nagy lelkesedéssel tették magukévá a „Zsidó Egység” Demokratikus Hitközségi Párt programját. A gyűlésen megjelent Stöckler Lajos, a Pesti Hitközség elnöke, akit Dukasz Ákos, a finárvaház elnökhelyettese üdvözölt.

Stöckler Lajos elnök beszédében hangsúlyozta, hogy a hitközség mindig büszke volt az árvaház vezetőinek és munkatársainak tevékenységére, majd a választások kérdéseivel foglalkozva megvilágította azokat a tényezőket, amelyek szükségessé tették, hogy az Egység Párt vezetőinek akarata ellenére is sor kerüljön a választásokra.

Azután Fábri Miksa méltatta Stöckler Lajos érdemeit, végezetül Gál Ignác és Ripper Frigyes szölkáltak hozzá a felmerült problémákhoz. Dr. Schmetzer Izák főrabbi beszédével végződött az ülés.

Magányoshoz, kis háztartás vezetésére komoly nő elhelyezkedne. Gergety Teréz. Kálmán-u. 21. I. 14.

Angol, francia, olasz

nyelvtanokat adok, társalgási módszerrel. Eredményt három hónap után garantálom. Breuer Jenőné. Dob-u. 3. I. 10.

Pékséget

bérelnek, vennék, esetleg bármilyen szakmában állást vállalnék. Szombathartó. Gombó S. Iamón, Tab.

Csinosan butorozott szoba

elfoglaltsággal bíró feltétlenül komoly uriembernek azonnal kiadó. Aradi-utca 11. III. 3.

Nyaraljon **Mátrafüreden** az elismert üdülőn **SCHWARCZ PENSIÓBAN** (a volt Klein pensió utóda) Folyóvízes szobák, minden igényt kielégítő ellátás! Cím: Schwarcz Ferenc, Mátrafüred, Kassai villa

ÓRÁT, ÉKSZERT
NEUFELDTŐL
csak Rákóczi-ut 8/a.

MUNKACSI ERNŐ: AKTUALIS KERDÉSEK

Uj zsidó alkotmány

II.

1935 óta a magyar zsidóság szervezete még jobban széjjelbújt. Ideális az lenne, ha az egész országot választókerületekre osztanánk, ami nem okvetlenül felel meg a községkerületi beosztásnak és minden hitközség választóképes tagja közvetlenül szavazna az Országos Gyűlés tagjaira. Ez könnyen megvalósítható lenne a fővárosban, — bár itt is óriási tömegekkel mozgalma meg és hatalmas apparátust igényelne, — annál kevésbé a vidéken, ahol sokszor nagyobb távolságról kellene beulazni testvéreinknek a választójog gyakorlása végett és tartani lehet attól, hogy sokan emiatt tartózkodnának a választásban való részvételről, — nem is szólva arról, hogy választókerületenként külön névjegyzéket kellene összeállítani és ez a processus hosszú ideig tartana. Már pedig elégtő sebek sürgős gyógykezelésre várnak. Megfontolandó tehát, hogy ne kövessük-e az 1935. évi példát és bizunk a községkerületi képviseltekre az Országos Gyűlés tagjainak delegálását.

Mindenestre azonban a községkerületi képviseltek közül meg kellene alakítani (ami 1935-ben is megtörtént), vagyis minden hitközség elkészíti választói névjegyzékét (20 színi választói mindkét nembeli tagjainak listáját) és ezek választják meg egységes elveket a községkerületi képviseltek. A felszabadulás óta történt községkerületi képviseltek megalakításánál bizonytalanság volt. A kongresszusi szabályok szerint 100 adófizető tag után lehet egy képviselőt delegálni. Ezt nem lehetett tartani részben az adófizetői kritérium bizonytalansága miatt, másrészt azért mert számos, ma már jelentékenyebbnek mondható hitközségnek nincs 100 adófizető tagja. Az újalkuláshoz az adófizetéstől egységesen el kellene tekinteni és egyuttal ki kell mondani, hogy a hitközségek minden 40—50 tag után küldjenek ki 1—1 tagot a községkerületi képviseltek. Azoknak a hitközségnek tagjai, melyeknek nincs meg a kellő taglétszámuk (40—50), a legközelebbi hitközséggel együtt szavaznának.

Ami pedig a főváros és a vidéki küldöttségek számárnyait illeti, a zsidóság a demokrácia népe és galutbéli szervezetében is megőrizte ennek elveit. Tehát a demokratikus

többségi elv lenne elvileg alkalmazandó. Azonban vannak esetek, amikor a *summum ius summa iura* jelenti és a többségi elv nem alkalmazható. Ila a fővárosi és a vidéki zsidóság megosztása arányos lenne, semmi sem indokolná, hogy a demokratikus többségi elvtől eltérjünk, de ma, amikor a haladó zsidóságból közel 100.000 a fővárosban lakik és a vidékiek száma 20—25.000 körül van, a többségi elv alkalmazása azt jelentené, hogy a vidékiek statisztikai lennének a főváros akarat-elhatározásánál.

1935-ben még egészségesebb volt a megosztás. A kongresszusi szervezethez tartozók száma 292.155 volt és a pesti kerületre (VI. községkerületre) 227.972 személy esett, tehát az összesség 77%-a. Ennek ellenére már 1935-ben a VI. községkerület által az Országos Gyűlésbe választott tagok számát az összes választott tagok számának felében állapították meg. A vidékiekkel való összhang és bizalom ma is e paritás fenntartását kívánja.

Ezek szerint az egybehívandó Országos Gyűlés tagjai lennének: *hivataltól egy a fővárosi, mint a vidéken működő hitközségi rabbik, a Rabbiképző Intézet igazgatója és teológiai tanárai, továbbá 200 választott tag, amelynek fele esne a fővárosra, fele pedig a vidékre.*

A kihoesátandó rendeletnek még tartalmaznia kell az Országos Gyűlés összehívásának módját, továbbá a tanácskozással megkezdésre vonatkozó előírásokat. Ezek között első sorban azt, hogy az Országos Gyűlés mindenek előtt tárgyalás alá veszi az elnök által előterjesztendő és előzetesen javaslatként elkészített tanácskozási szabályokat (házi és ügyrendet), amelyet általános szótöbbséggel történő szavazás útján megalkotott és azok értelmében folytatja tanácskozásait.

Mint hogy az alkotmányozó Országos Gyűlés hosszú ideig nem ülészhetik, mert nem kívánható, hogy a vidékiek helen át foglalkozásuktól elmaradva a fővárosban tartózkodjanak, ennél fogva az új alkotmányt *előzetesen bizottságilag kell elkészíteni.* A tervezett alkotmány részleteire cikkem legközelebbi folytatásában térek rá.

A kegyelet könyve (Magyar mártírok antológiája)

Irtta: SZILAGYI GÉZA

I.

Ennek a Cserépfalvi-kiadó rokonzenyes buzgóságából a meg-szokottnál izlesebben kiállított antológiának az a nemes célja, hogy márvány- vagy ércszobornál ha nem is tarlósbabb, de szellemileg értékesebb emléket állítson az 1941 után föl-zordult, semmiféle eddig ismert jelzővel eléggé be nem feketített négy esztendőben írtózatot mérírlhalált szenvedett magyar íróknak. Az antológiát Bóka László szerkesztette, főmunkatársa volt a kishíjja huszives kötet összeállításában, a minden író önjellemzésére szolgáló verses és prózai szemelvények kiválasztásában, az egyes mutatóványokat megelőző írói arcképek megfestésében Komlós Aladár és Kardos László. A szerkesztőnek és két főmunkatársának kitünő neve kezéskedőn fényelzi a könyvnek, — minden hibája mellett is — figyelemreméltó színvonalasságát.

II.

Iliba ugyanis elég akad. Bóka László, akinek önkritikája van olyan mélyreható, mint másokon közzörlt kritikája, előszavában megelőzi bírálót. Öszintén megvallja ebben egy fájó szív aritmias dobogását hallható bevezetésben a nem egyszerű antológiának, szép íráskor gyűjteményének, hanem tetemrehívásnak, a magyar nemzet lelkiismeretvizsgálatának és — a kiengesztelődés érdekében — új erkölcsi eszközök is szánt mű fogatékosságait. Maga Bóka szigorúan kemény újjal rábók a könyv esonkaságára, a ki-maradt nevekre (e sorok írója kapásból idejegyezheti például Balassa Emil, Ballagi Ernő, Décsi Imre, Kadosa Marcel, Láncezi Jenő, Márkus Miksa, Ormos Ede, Pásztor Mihály, Salgó Ernő, Szomorv Emi, Villányi Andor, Wallasz Jenő nevét) a hézagok adatokra, a méltatásoknak és a bemutatott szemelvényeknek az illető írók jelentőségéhez mérten aránytalanságára.

Mindezzel önkizóban vádolja magát és előszavának egyik gyöngéden lírai színezetű részében magyarázatot, szerintünk fogatékos magyarázatot próbálja adni a fogatékosságoknak. A nem minidig szerencsésen megválasztott szemelvények elé került írói arcképeknek — nagy-részt sikerültek — egyetlen fogatékosságuk az, hogy nem egyszerű, bizonyára nem szándékosan hiányzik belőlük az az adat,

hogy a méltaltott mártíró zsidó, vagy, ahogy néhol szemérmélesen jelzik, munkaszolgálatos volt. Minthogy a kötet nem zsidó olvasóhoz is el akar és el is fog jutni, ez igazán nem melles dolog. Talán idekivánczik annak felelőttorgatása, hogy a kötetben szerepelnek oly írók is, lagadhatatlanul tehetségesek, akiknek legmesszebbmenő értelmezéssel sem jár a mártírhálál tr. — us érdemrendje. De legáláb tehetségesek! Csakhogy a tehetség kérdésevel kapcsolatban föltétlenül idevaló az a halk, de határozott megjegyzés, hogy olykor nemesak a gyűlölet forrít lebecsülően, hanem a kegyelet is tulbecsülően. A mártírhálál, bármilyen megrendítő is emberi szempontból, egymagában nem fokozhatja az író írói értékét. Fölösleges kegyeletlenség volna példázó neveket felsorolni.

III.

Végsőképpen azonban ez a kötet, szembehelyezve mindazt, ami benne van, azzal, ami kifejtődött vagy kiszorult belőle, egybevetve erőnyeit — érdekes és sokszínű anyagát, részben eddig ismeretlen adatait, különösen pedig méltalt írói arcképeinek legjavát, — a szerkesztő előtt is jólismert és szinte bűnbánóan bevallott fogatékosságaival, — a könyv megjelenése igazán szükséges és hasznos volt. Egyrészt azért, mert mint Bóka László becsületelen megírja, „így esonkán is több vádat és önvádat, több gyászt s szégyent, több eleven szemet gyűjt fejünkre, mint minden kívülről ránk dobott sár, mint Klio ítéletének szigora”; másrészt pedig azért, mert hiányosan és fogatékosan is meggyőzi a jóhiszemű olvasót arról, — ismét Bókát kell idéznem — „hány hanggal lett szegényebb az igazság, a szabadság, szépség magyar kórusa.” Én pedig megtoldom e jellemző idézetet azzal a fájdalmasan önzetes megállapítással — az antológia tanulságtételeire is hivatkozva — hogy a szerkesztő igen helyes fogatalmazása szerint az egész magyarországi elszegényedés jelentő, most már többé föl nem esongó hangoknak mennyiségre is, minőségre is javarésze zsidóknak az agyából és szívéből született. Bizonyos körök olvasóival szemben, higvjék el, nem fölösleges és nem tulzás ennek, az antológiából avatatlank számára eléggé ki nem domborodó, egyszerű igazságnak nyílt megállapítása.

FRÄNKEL JÓZSEF kóser baromfiüzletél
Akácfa-u. 40. számból Akácfa-u. 50. sz. alá helyezte át

SIREMLÉKEK EICHBAUM MÓR és FIA
V., Rudolf-tér 3. (Margit-hídnál)
Szombaton zárva

1947 június 30—július 6-ig érkezett munkaszolgálatos hadifoglyok névsora:

Goldstein Alfréd, Bp., Bajcsy Zsilinszky-ut. 57.
Berger Zoltán, Biharkeresztes.
Ungár György, Bp., Király-u. 13.
Sütherstein Sándor, Mándok.
Szabados András, Veszprém.
Lorber Sándor, Solvadtórt.
Kun Ernő, Zalaölöv.
Fogel Miklós, Salgótarján.
Gelber Andor, Bp., Péterffy Sándor-u. 51.
Grossmann Jenő, Demecser.
Dr. Szász György, Bp., Visegrádi-u. 36.
Weisz Sándor, Bp.—Polgár.
Steiner Miklós, Bp., Sziget-u. 17.

1947 július 2-án érkezett munkaszolgálatos hadifoglyok névsora:

Szabó Károly, Bpest, Sziget-utca 34.
Fischer Tibor, Bpest, Sár-bogárdi-ut 2.

Práger Jenő, Pomáz.

1947 július 2—4., 5., 6-án érkezett munkaszolgálatos hadifoglyok névsora:

Dr. Pollák Zoltán Bpest, Pozsonyi-ut. 10.
Reichmann Tibor Budapest, Benczur-u. 47.
Ehrmann Elemér Gyoma, hitközség.
Tausz Lajos Medina.
Beláitz Zoltán Bpest, Viola-utca 27.
Goldner István Bpest, Mérleg-u. 12.
Roth Imre Bpest, Elemér-utca 27.
Angyal Imre Polgár, Smolyi-sékhöz.
Mann Jenő Kiskőrös.
Weisz József Szekszárd.
Kovács György Karcag.
Hermann Miklós Kiskőrös.
Deutsch Márkusz Budapest, Pongráci-ut 7.
Grünfeld Ernő Bpest, Akadémia-utca 18.
Dr. Burger Pál Debrecen, Halvány-u. 7.
Spitz Márton Békéscsaba.
Schwartz Antal Pécsvárad.
Deutsch Oszkár Békéscsaba, Bartók Béla-u. 11.
Aldesz József Győr.
Fischer Lajos Lövő, Sopron m.
Neubauer Károly Kővár, Győr m.
Roth Hermann Bpest, Nagy-mező-u. 21.
Klein Károly Fehérgyarmat.
Lefkóvits Bernát Nyírbátor.
Dicker Tibor Debrecen, Halvány-u. 36.
Lebovics Mihály Bpest, Nefelejts-u. 53.
Fischer László Bpest, Kálmár-u. 4.

Wilisch Pál, Dunaföldvár, Fő-u. 17.
Katz Kálmán, Bp., Arany János-u. 33.
Vései László, Bp., Rákóczi-ut 62.
Klein Imre, Miskolc, Vörösmarty-u. 43.
Weber Áron, Kiskunfélegyháza.
Weiner Gyula, Jászkarajenő.
Guttmann Andor, Deszkre, távozik.
Rosenstock Sándor, Bpest, Pelneházi-u. 44.
Wertheimer Ferenc, Miskolc.
Kolber Miklós, Bp., Lajos-u. 115.
Grossmann Endre, Csenger.

Ackermann Lajos, Tiszavid, Berég m.
Faragó Imre, Kispeszt, Vörösmarty-u. 6.

Pomáz.

Klein Mihály Bpest, Szent László-u. 51.
Goldberger Dezső Hőgyész.
Benedek István Szekszárd.
Laufer Béla Bpest, Deb-u. 36. sz.
Kollin László Bpest.
Tausz László Bpest.
Fisch György Bpest, Szt. István-körut 20.
Littmann László Bpest, Elemér-u. 35.
Steiner Gyula Bpest, Kazár-utca 4—6.
Rausnitz József Bpest, Nefelejts-u. 27—29.
Neugold László Inke.
Nohstein Miklós Bpest, Sziget-u. 5.
Löwinger Imre Bpest, Király-utca 60.
Sonnenfeld Pál Bpest, Szombathely.
Kertész Imre Bpest, Podmaniczky-u. 13.
Dr. Salamon Géza Rákospalota, Erzsébet-u. 38.
Schwarz József Solyomvár, Zala m.
Aczél Pál Felsőgalla.
Barla Sándor Nagykanizsa.
Bárány Tibor Pécs, Rákóczi-utca 32.
Breuer László Bpest, Király-utca 47.
Herskovits József Budapest, Forrócsés.
Halász Miklós Bpest, Amerikai-ut 15.
Mátyás Ignác Bpest, Akácfa-utca 11.
Spitz Oszkár Bpest, Lovag-utca 7.

Steiner László Bpest, Kolombusz-u. 28.
Lohr Rezső Rákosszentmihály.
Desser Lipót S.-A.-Ujhely.
Klermann Deszö Budapest, Fecske-u. 37.
Gottlieb Ignác Debrecen.
Deutsch Sándor Debrecen.
Spitz László Ramocsaháza.
Hauer Dezső Bpest.
Goldstein Sándor Bpest.
Mezel Ádám Nagykálló.

Blimberger Imre Miskolc, Jókai-u. 39.
Hermann Imre Bpest, Har-mat-u. 6.
Stein Vilmos Budapest.
Lichtenstein Ferenc Miskolc, Abonyi-u. 12.
Rosinger József Józsa.
Lázár Ferenc Bpest.
Goldberger Hermann, Váza.
Neuwirt Májor Rohod.
Orvas Ernő Napkor.
Meisels Bernát Miskolc.

Oroszországban levő munkaszolgálatosok

Nizsnij Tagil-ban lévők névjegyzéke:

Fleischner István, Budapest, Szondy-utca 86., 33 éves.
Hermány József, Budapest, kb. 32 éves.
Lung Náthán, Miskolc, 40 éves.

Reich Andor, Budapest, Damjanich-u. 46., 27 éves.
Rosta György, Budapest kb. 38 éves.
Weisz Ernő, Budapest, 33 éves.

Foksánl-ban tartózkodók:

Huszár Ferenc, Budapest.
Guttmann Antal, Sárvár, kb. 20 éves, villanyszerelő.

Márai Sándor, Gyöngyös, kb. 37 éves.
Dr. Reichmann Tibor, Budapest, kb. 30 éves.

Charkov-ban lévők névjegyzéke:

Berkovits Béla, Bethlen, kb. 39 éves, órász.
Berkovits Emil, Bethlen, 38 éves, kereskedő.
Braun Ernő, Kolozsvár, 39 éves, tanító.
Deutsch Rudolf, Máramaros-sziget, 35 éves, kereskedő.
Elefánt Gábor, Felsővisó, kb. 30 éves, kereskedő.
Brüder Béla, Budapest, 36 éves, kártyos.
Ländler Géza, Budapest, Thököly-ut. fodrászüzlet.
Sipos Miklós, Budapest, Kersz Géza-u. 24., 33 éves.
Dr. Róna Tibor, Budapest, Csáky-u. 28., kb. 33 éves.
Schönbrunn Jenő, Marosvásárhely, kb. 38 éves, fogtechnikus.

Singer Tivadar, Budapest, István-ut, kb. 39 éves.
Dr. Tausz Péter, Beremend, állatorvos.
Trieiger Vilmos, Újpest, kb. 31 éves, kártyos.
Fischer Tibor, Budapest, kb. 34 éves.
Bittmann Jakab, Szászrégen, kb. 32 éves.
Friedmann Dávid, Marosvásárhely, kb. 36 éves.
Halász Pál, Budapest, Sas-u. 17., v. 18., kb. 28 éves.
Neuwald József, Abaujszántó, kb. 36 éves.
Sländler Béla, Bpest, Arany János-u. 17., v. 18., 36 éves.
Stein Nándor, Máramaros-sziget, kb. 38 éves.
Stein Zsigmond, Máramaros-sziget, kb. 42—43 éves.

Moszkvában lévők névjegyzéke:

Fényes József, Nagyhalász, 36 éves.
Friedmann György, Budapest, Klauzál-u. 33., 24 éves.
Hirsch Ervin, Budapest, Do-hány-u. 57., 24 éves.
Kornitzer Vilmos, Budapest, Lázár-u. 9., 36 éves.

Neumann Béla, Budapest, Szekszárdi-ut 16/a, 24 éves.
Schöntag Lajos, Szombathely, Fő-tér 5., kb. 36 éves.
Schöntag Zoltán, Szombathely, kb. 32 éves.

Sztalingrád-ban lévők névjegyzéke:

Ákos András, Budapest, Király-u. 99., kb. 27 éves.
Dr. Benedek Imre, Miskolc, orvos.
Csillag Sándor, Szajol, kb. 37 éves.

Dr. Dinner Ottó, Budapest, orvos.
Fried Salamon, Máramaros-sziget, kb. 33 éves.
Dr. Lanxner Miklós, Budapest, orvos.

A DEGOB információs osztálya (Bethlen-tér 2. I. 36.) közlése szerint valamennyien egészségesek és rövid időn belül hazatérnek.

Hirek Palesztináról

A Ténymegállapító Bizottság a zsidó országépítés eredményeinek hatása alatt

Az Erec-ből érkező hírek közeppontjában természetesen még mindig a Ténymegállapító Bizottság munkája áll. Ez érthető, hiszen a közeljövő Palesztinával kapcsolatos eseményei az UNO bizottság jelentésétől nagy mértékben függhetnek. Rendkívül jelentősek zsidó szempontból azok a tanulmányutak, amelyeket a Bizottság rendszeresen tesz. Talán még fontosabbak ezek, mint azok a nyilvános tárgyalások, amelyeken különböző szervezetek illetőleg személyek mondják el véleményüket. Fontosabbak ezek a látogatások azért, mert a Palesztina problémában egyébként teljesen járattan bizottsági tagok közvetlen élményük hatása alatt alakíthatják ki állásfoglalásukat. Zsidó szempontból ez azért jelentős körülmény, mert az országban fejlődést és építést a Bizottság csakis elsősorban zsidó vonalon tapasztalhat és azért is, mert az arab bojkott következtében a Bizottságra szubjektív módon is különösen jó hatással van az a meleg fogadtatás, amelyben az UNO kiküldöttét a Jisuv — kibbucokban és városokban egyaránt — részesíti. A Bizottság Tel-Aviv-i látogatása alkalmával mintegy 50.000 ember sorakozott fel az utcákon; Hatikva élénkzésével, üdvözléssel, kalaplengetéssel fogadták a meghatározottságtól könnyező bizottsági tagokat. Sandstrom főbíró a bizottság elnöke meglepetéssel hallotta, hogy a kétszáz ezer lakosú gyönyörű város alig néhány évtizedes múltat tekint csak

vissza, annak helyén kiellenpusztaság volt. Számára a zsidó építőkézségnek és tehetségnek szimbóluma Tel-Aviv. Hasonló jelentőségű a Bizottság látogatása a Negevben. Száraz sivatagi utakon érkeztek el a Bizottság autói a Negevben nem régen felállított településekre. Szinte hihetetlenül rázták a fejüket, amikor a sivatag közepén virágokkal és gyümölcsökkel kedveskedtek a kibbucok a Bizottsági tagoknak, olyan virágokkal és gyümölcsökkel, amelyeket a sivatagból mesterséges öntözéssel elhódított területeken termeltek. Revivim kibbucában részletesen elmagyarázták a Bizottság tagjainak, a Negevvel kapcsolatos öntözési tervekkel és bizonyították, hogy a megátogatott kibbucok mintájára hatalmas zsidó tömegeket lehet még letelepíteni a Negevben. A Bizottság tagjai mindent tüzetesen megtekintettek, csak egy körülményt nem volt szabad megismerniük: a Negevben kialakult barátságos zsidó-arab viszonyt. A negevi arabok rendszerint Revivim környékén a zsidó vízforrásokból merítve barátságos beszélgetésre szoktak összegyűlni a zsidókkal, miközben egy-egy csésze kávé isznak meg. Mikor a rendszeres gyakorlatnak megfelelően a Bizottság látogatásának napján is eljöttek az arabok, rendőrségi autó jelent meg és hatósági eszközökkel szétszórta az arabokat. Természetesen Revivim lakói elmagyarázták a Bizottságnak az arabok szétszórásának igazi okait.

Ben Gurion az UNO előtt

A számos tanulmányut mellett is július 3-4 óra az UNO Bizottság rendszeresen folytatott nyilvános üléseit, amelyeken meghívott és jelentkező személyek adják elő véleményüket a Palesztina-kérdésben. A kormány ülésén tett szóbeli bejelentésen kívül, írásbeli memorandum is juttatott el a Bizottsághoz. A hivatalos álláspont lényege az, hogy a Mandátum használhatatlan a Palesztina-kérdés megoldásánál. A kormány mindent elkövet annak a tételnek a bizonyítására, mert érzi, hogy zsidó szempontból éppen a mandátum az, amelyre jogilag hivatkozhatik a zsidó álláspont. A kormány-memorandum még akkor is, amikor a zsidó építési eredményeket dicséri Palesztinában, ártani kíván a zsidó ügynek. Azt állítja ugyanis, hogy a hatalmas zsidó eredményekkel az arabok nem tudnak lépést tartani, és a távolság egyre növeli az ellentéteket a két palesztinai néprteg között. A napokban került sor Ben Gurion szóbeli tanúságtételére a Ténymegállapító Bi-

zottság előtt. Az angol állásponttal szemben Ben Gurion kijelentette, hogy zsidók és arabok együttműködésén felépülő állam felállítása az egész Közel-Kelet arcátlatát megváltoztatná és felszabadíthatná a zsidó és arab nép energiáit hatalmas konstruktív célok megvalósítására. Ben Gurion határozottan zsidó államot követelt és a maga részéről sem kívánta a palesztinai mandátum fenntartását, sem angol, sem az UNO irányítása alatt. Érzése szerint a zsidó nép bizonytalansága három alapvető hiányosságnak tulajtható: államnélség, otthonatlanság, kisebbségi állapot. Ez a helyzet döntően mülja az egész világ zsidóságának nyugtalanságát és ez okozza mindenütt a zsidókérdést. „Amíg ezt a három fogatkecséget teljesen és tartósan meg nem szüntetjük, nincs remény a zsidó nép és talán az egész világ számára sem.” Ben Gurion után Kaplan, a Jewish Agency gazdasági vezetője tett tanuvallomást. Adatokkal alátámasztva jelentette ki, hogy a legrosszabb számításokat figye-

lombeszeve Palesztinában az elkövetkező tíz év alatt egy millió zsidót lehet letelepíteni. Ezen a százezer bevándorlóknak a befogadása semmilyen zökkenőt nem okozna az ország jelenlegi lakosainak életében. Az új lezatrók számára van hely, vannak munkaeszközök és az egész ügy lebonyolítására megvan a szükséges pénzforrás.

Az UNO bizottság elhatározta, hogy szillettini fogja a palesztinai tárgyalásainak és látoga-

tásainak ütemét, mert július 20-án már Európába jönnek a Bizottság tagjai a zsidókérdés európai gyökereinek megvizsgálására. Itt esetleg elhatározzák a különböző országokba, erre vonatkozóan később hoznak döntést. Mindenestre végigjárnak a németországi D. P. táborokat. Augusztus 1-én után kezdik kidolgozni Genfben jelentésüket, amellyel augusztus végéig kell, hogy elkészüljenek.

Smuts tábornok és Thomas Mann a palesztinai problémáról

A döntés felé érő Palesztina-probléma nemzetközi értekezletek napirendjén szerepel és a világsajtó szinte naponta közli különböző vezető egyéjségek álláspontját a zsidókérdésről és Palesztináról különösen. A brit politika kialakításában oly jelentős szereppel bíró Smuts tábornok, délafrikai miniszterelnök újságírók előtt kijelentette, hogy a mandátum szelleméből folyó jogos megoldást — anélkül, hogy ez bármelyik felet teljesen kielégítene — csak feloszlással tud elképzelni. Az araboknak kell adni azokat a részeket, ahol letelepedett körülmények között élnék és a földet megfelelően művelik. Az Ország többi részét a zsidóknak kell juttatni. Az így felállított arab állam számára megvan a lehetőség arra, hogy szabadon válassza meg azt a környező arab államot, amelyhez szorosabban kíván kapcsolódni; a zsidó államnak pedig el kell követni mindent, hogy önállóságát fenn tudja tartani. Ez a megoldás megegyezne azokkal a feltételekkel, amelyek a zsidóknak 25 évvel ezelőtt adott, de még kiképzetlen ígéretek tartalmaznak, és tekintetbe veszi a mandátumnak azt a részét is,

amely a beenszült lakosság jogait kívánja védeni. A Zsidó Nemzeti Otthon felállítására így lehetőség nyílik a Balfour-deklarációban adott ígéretnak megfelelően.

Thomas Mann európai utja alkalmából egy amerikai újságíró megkérdezte, mi a véleménye a Palesztina-kérdésről. A nagy író a zsidóság mellett tett általános együttrőzö kijelentések mellett azt állította, hogy a zsidóknak „lörténelmi és természetes joguk van Palesztinához” és úgy véli, hogy meg lehetne találni az arabokkal a barátságos együttműködés lehetőségét. Amikor az újságíró arról érdeklődött, hogy helyesli-e Anglia Palesztina-politikáját, látározott nemmel felelt, mert mint mondotta: „híve a szabad bevándorlásnak”. Az újságíró ekkor kényes kérdést tett fel: „Milyen a helyzete a Németországba hazatérő zsidóknak?” „En minden zsidó barátomat lebeszéltem a hazatérésről, mert a német nép még nem lát tisztán. A német nép még mindig a náciizmus hatása alatt áll és ma az antiszemitizmus erősebb, mint valaha. Nem hiszem, hogy egy hazatérő zsidó boldog lehessen Németországban napjainkban.”

Európai cionista konferencia Karlsbadban

Ismeretes, hogy a bázei cionista kongresszus egyik legfontosabb szervezeti határozata volt az, amely kimondta az egyéjséges és átfogó cionista szervezetek felállítását a galut összes országaiiban. A határozat végrehajtásának első állomása augusztus 8-án lesz. Ezen a napon a cionista világszervezet vezetősége konferenciára hívta össze Karlsbadba az európai országos cionista szervezeteket. A konferencia munkaterve a következő: 1. Egyéjséges képviselő az összes külső politikai tényezők előtt. 2. A Sékel terjesztése, a nemzeti alapok és a kongresszusi választások közös megszervezése. 3. A héber nyelv terjesztése. 4. Felvilágosító és propaganda tevékenység. 5. A haluci és ifjúsági mozgalmak támogatása. 6. Iskolák és ifjúsági nevelés általában.

A konferencia célja az, hogy fenti kérdésekben minden országban az Országos Szervezet

egységes álláspont szerint alakíthassa ki magatartását.

35.000 zsidó „illegális” bevándoroltatásának terve

Az Egyesült Államokban az egyik cionista szervezet, amelyik jelentős pénzüsszegekkel rendelkezik és amelynek gyűjtési akciója mind szélesebb keretek között folyik, tervet készített el 35.000 zsidónak még a nyáron minden eszközzel keresztülvitt Palesztinába való segítségével. A terv szerint számtalan kis hajón mennének a mapilok Erecbe. A szervezet már igen sok hajót vásárolt meg erre a célra. A kis csoportokban történő hajórászállás előkészítése is megörtént. A szervezet azt reméli, hogy kisméretű hajók könnyebben ki fogják tudni játszani az angol hadihajók éberségét. A hajók nem lesznek túlszulfoltak és ennek következtében kis tonnatartalmuk ellenére sem lesz veszélyes rajtuk az utazás.

(GELLERT)

A SZEGEDI ORTH. IMA-EGYLET

pályázatot hirdet metszői állásra

Egyedüli feltételünk, hogy a pályázó **Jirasz Somajim** mirabim legyen. Fizetés megegyezés szerint. Pályázatot **Ungar Áronhoz**, Szeged, Párisi-körút 38. küldendők.

Szakképzett órásmester

javítást jótállással vállal. **Mendelsohn Gyula** órászület, Hársfa utca 10 B.

Kerti székek, asztalok, sörkimerő pultok, jégsekrények, billiárdok

olcsón

Rosenfeld

Telefon: 139-274

VIII. NÉPSZINHÁZ-U. 31.

PAPIR, IRÓSZER

üzletikönyvek, kartotékok, amerikai naplók és átiró könyvek.

WEINBERGER ÉS FEJERNÉL, VI. Deák-tér 6. (Anker-palota). Tel.: 426-613.

Hivjon! Jöjjön!

Veszek szőnyegot, porcellán, írógépet, regényeket, férfi és nő ruhákat, perzsakabátot, fényképezőgépet, festményeket

Gerstl-Majorosi

VIII. Eszterházy-utca 17. (Sándor-utca saroknál). T.: 135-077.

Órát, ékszer legolcsóbban Klein Lászlónál Dob-utca 19.

Székely Emil ékszerész 26

Brillánsot, ékszer, aranyat, ezüstöt, órákat vesz, cserél és elad.

Idősebb házvezetőnőt keresek orth. köser kisebb háztartáshoz. Lakást kaphat. Cim a kiadóban.

Varrógépek

ipari és háztartási célra. Kölcsönzés, javítóhely.

GYERMEKKOCSIK nagy választékban. **Bachrach**, Dolány u. 68. Tel.: 222-687.

A gyulai mártír-siremlék felavatása

A deportálások harmadik évfordulóján, június 29-én, gyászünnepség keretében avatta fel a Gyulai Izr. Hitközség 420 mártírja emlékére emelt siremlékét. Az avatáson a vármegye és a város képviselőin kívül részt vettek a különböző egyházak papjai, az összes politikai pártok, a társadalmi szervezetek, intézmények küldöttei is.

Az avatásünnepség a kántor gyásznékelével kezdődött, mely után dr. **Singer Ödön** rabbi megindító szavakkal emlékezett meg a 420 mártírról. A helybeni Musz-szervezet nevében **Schwarz Dénés** bucsuzott bajtársaitól.

A *kormány képviselőtében* a távollévő főispán helyett dr. **Molnár Jenő** alispán mondott bucsuztatól. A város nevében **Ballos Ferenc** polgármester, a Nemzeti Bizottság nevében pedig dr. **Blasár László** beszélt.

A Szociáldemokrata Párt és a Magyar Kommunista Párt szónokai arra hívták fel a figyelmet, hogy a munkáspártok mindig a faji gyűlölet és az antiszemitizmus elleni küzdelem éharcsái voltak. A Nemzeti Parasztpárt képviselője a magyar parasztok együltérzését tolmácsolta. A Magyar Nők Demokratikus Szövetsége, valamint a *Hadirokkantak Országos Szövetsége* kiküldötte tagjainak szolidaritását hangoztatta.

Kemény Imre hitközségi elnök tett fogadalmat ezután, hogy mártírjaik emlékéhez mindig hűségesek maradnak, minden évforduló napján elzárandóknak jelképes sirjukhoz. Hitüket, vallásukat pedig ol nem hagyják sohasem.

A kántor az Él mólé rachamimot intonálta, majd dr. **Singer Ödön** mondta el a Kadisimát. Ezután elhelyezték a siremléket a Musz-szervezet, a Honvédség tisztiküldöttségének, a rendőrkapitányság, a vármegye, a város, a Nemzeti Bizottság, a Magyar Kommunista Párt, a Nemzeti Segély, a Magyar Nők Demokratikus Szövetsége és a Gyulai Izr. Hitközség koszorúit.

Ellenzékl Zsidó Párt-szövetség gyűlésrendje a Szt. István-körút 13. I. alatti helyiségében

Julius 10, csütörtök 6 óra kor szövetségi nap.

Julius 11, péntek 6 óra kor választmányi ülés.

Julius 13, vasárnap d. e. 11 óra kor választási és kerületi vezetőségi ülés.

Julius 14, hétfőn 7/7 óra kor

Polgári kávéházban (Dob-u. és Akácfa-u. sarok) kerületi választási gyűlés.

Julius 15, kedd 6 óra kor ifjúsági csoport taggyűlése.

Julius 16, szerda 1/2 óra kor női nap.

Julius 16, szerda 1/2 óra kor Anker-köz 2. kávézóban kerületi választói gyűlés.

Julius 17, csütörtök szövetségi nap.

Az újpesti emlékmű alapköletétele

Penszóséges ünnep keretében tartotta az újpesti zsidóság július 7-én este remtemplomában 12.000 mártírja emlékének megörökítő emlékmű alapköletétele. Az ünnepségen résztvettek az újpesti városi tanács, a járáshíróság és az egyes felekezetek és, a pestkörnyéki hitközségek képviselői. Az Országos Rabbiegyesületet dr. **Kálmán Ödön** főrabbi, az Országos Irodát dr. **Munkácsi Ernő** ügyvezető-igazgató képviselte. Az istentisztelet a mincha imával kezdődött, majd **Stern József** főkántor a jom-kipurai jiszgadalt intonálta a Csáky- és Rumbach-utcai templom kórusainak segítségével. Dr. **Murányi Miklós** megbízott újpesti rabbi tartotta meg ezután értekezlet átszólt emlékbeszédét, melyben többek között a következőket mondotta: Azok, akik kételkedésbe estek vagy zsidóságuakat leveleltek, jöjjenek vissza a vörtnak szelleméhez és a zsidósághoz, mert csak a szenvedők értik meg legjobban egymást, enélkül a tévelygők lelkének nehezebb a terhe és a szívükben nagyobb a seb. A nagyhatalú beszéd után dr. **Murányi Miklós** meggyújtotta az emlékműeket és rabonem kaddist mondott a 12.000 mártírról. **Stern József** főkántor és a kar pedig az adonáj modom szoltárt énekelte.

Utána az alapköletételhez vonult ki az egész gyűlekezet, ahol az emlékmű-bizottság elnöke, **Kerti László** mondott beszédet kiemelve, hogy a fájdalom nem csökkent, hanem emelkedett, mert a remény, mellyel hozzátartozóikat várták, kezd elmúlni. Az újpesti zsidóság fogadalmat tesz, hogy 12.000 mártírja emlékének méltóan örökíti meg és templomát és intézményeit újból felépíti. A beszéd után a jelképes sirba egy bádogtokot helyeztek, melyben az újpesti zsidóság tragédiája van megírva. Utána a jelenlevők közös kaddisimát mondtak, majd a Hallelva elnéklésével ért véget az ünnepség.

BUTOROZOTT, elegáns utcai szoba kiadó. VIII. Bezerédi u. 4. földszint 1.

Kivándorlók!

Használt és új

Hajókofferok és bőröndök

nagy választékban

WEIL Népszínház-26 utca

Telefon hívó: 136-816

BETEGTOLÓ önhajtású koscsik, eladás, kölcsönzés. Gyermekkoscsik. **Siesta**, Damjanich-utca 49. T.: 428-202.

A pontos megbízható

„DAVAJ” BOY-vállalat

mindent elintéz - (Ejtel-nappal) Óránként 6 Ft

Király-utca 21. Telefon: 226-893

Pedikür

speciális lábapolás

benőtt körmök

szakszerű, fájdalommentes kezelés,

díjtalan lábvizsgálat Rences pedikümosternél

MEGNYILT a szabadsághegyi

Noémí penzió

egyedüli orth. gyermeknyaralója. Pedagógus és orvosi felügyelet. Hatalmas ósparmokban. Zuhonyozás, sport, játék. Telefon: 10-18-15. Cédru-u. 5/B.

KÖZÉPKORU, egyedülálló női keresek, ki házvezetőmet elvállalás.

Telefon: 202-696

Mit hoz Önnek az 1947/48. év?

Hírnevész asztrológus mindenre kiterjedő horoszkopját elkészíti pontos születési dátum és 10 Ft befizetése ellenében, postán is Fogadjon! egész nap. **ALBERTI ASZTROLÓGUS**, V. (Vásgrád) Kiss József-u. 17. Idéz 5.

TALESZ, T'FILIN

mezusa, cress, megile és héber könyvek VÉTEL, ELADÁS, JAVÍTÁS. *Jahrzeit*tábla készítését vállalom. **UNGAR MÓR**, Király-utca 17. kapu alatt vagy 1. emelet 4

Ügyes fehervarrónő

bázházhoz ajánlkozok. Özv. **Steinerné**, Léva Ózár-u. 37. II. 23.

BARNA JOLINAK kíván postán levele van. Kérem átvenni. **SAKKKÉPZETT**

Butorozott szoba

fürdőszobahasználattal férfi részére kiadó. Csengery-u. 61. IV. em. 3.

Gyermekágy, nyugagy bicikli, játékaru legolcsóbban **VICA-nál** Nagyutadi Szabó-utca 50 Király-utca sarok.

SIRKÓ LÖWY-nél BUDÁN

II., Fő-utca 79 (Ganz-utcai vill. megállónál.) Leszállított árak!

HIREK

Értesítés
munkaszolgálatos
hadifoglyokról

Rózsa Vendel Hódmezővásárhely, Gellért-u. 35. Nyizsnyitagilban együtt volt a következőkkel:

Eichhorn Miklós, Békéscsaba. Vajda Ferenc, Bp., Somogyi Béla-út 14.

Grünberger László, értesítendő Gellért Tibor Budapest, Tallóczy Lajos-u. 34. II. 2.

Frenkel Sándor, értesítendő Frenkel Gyula Bpest, Király-u. 13. I. 14.

Semmler Tibor, Bpest, Király-u. 72. I. 12.

Somló Sándor, értesítendő öz. Somló Sándorné, Bpest, Paulay Ede-u. 16. I. 6., vagy Goldberger Rt. központ: irodája, Bpest, V., Arany János-u.

Rothschild Andor, Budapest, Verseny-u. 18. I. 2.

Wirth György, Bpest, Baross-utca 93. I.

— Izraelita vallásos félóra a rádióban. Julius 8-án, kedden reggel izraelita vallásos félórát közvetített a Rádió. Beszédet mondott dr. Rosenblum Nánó pesti körzeti rabbi. Énekelt Löwy Károly pesti főkantór. A kórus Salomoni Irossi Al Naharot Bavel kompozícióját adta elő. Vezényelt Frañkó Károly karnagy.

— Az Országos Magyar Zsidó Múzeum (Dohány-utca 2.) a közönség számára nyitva: szombaton 11—1., vasárnap 10—1., csütörtökön 4—7 óráig.

— A Magyar Cionista Szövetség Herzl emlékünnepélye. A Magyar Cionista Szövetség július 8-án, kedden este 8 órakor a Sportcsarnokban Herzl Órvarar emlékünnepélyt rendezett. A megnyitó beszédet Salamon Mihály, a szövetség elnöke, az ünnepi beszédet Herszkó Fábán pesti rabbi mondta. Az építő ország nevében Jámor Ferenc a palesztinai nemzetgyűlés tagja beszélt.

— Amerikai kézbesíthetetlen csomagok. (Érdeklődni: Bpest, 741. posta, Verseny-u. 3. I. 26. lehet.) B. Bardocz Árpádné, Pozsonyi-ut 53. Csaba Jenőné, Szt. Imre herceg-u. 5. Raskó Györgyné, Elemér-u.

— Helyesbítés. A középiskolai tanulmányi versenyek eredményéről adott múlt heti tudósításunkban nyomdai technikai okokból téves közlés került. A tudósítás kiegészítő része helyesen így hangzik: *Magyarból a versenyben IV. lett Róbert Zsuzsanna* III. Leánygimn. VIII. oszt. tan. és *rajzból a versenyben IV. lett Kondor Irma* III. VIII. osztályu tanulója.

— 50 éves házassági évforduló. Lichtmann Herman és neje sz. Kupfer Berta július 6-án ünnepelték szűk családi és baráti körben 50 éves házassági évfordulójukat.

„Fekete csillag
Orgovány felett”

A napokban jelenik meg a „Kalandregények” könyvsorozatában *Fekete Csillag Orgovány felett* című regény, amely egy híres, öreg detektív emlékiratait tartalmazza a hírhedt orgoványi büntettről, a Héjjas-banda garázdálkodásáról és a fehérterroristák kegyetlenkedéseiről szól. Soha még ennél izgalmasabb kalandregény nem jelent meg a magyar könyvpiacra. Regény, pedig minden sora valóság. A meggyilkolt parasztok, rendőrök, vasutasok, kismemberek véres árnyai lebegnek a könyv lapjain, emlékeztetve azokra az évekre, amikor fekete csillag pisláskolt Magyarország felett és amikor kegyetlen szadisták kezdtek gyilkolni és rabolni a szegény magyarokat. A 64 oldal terjedelmű, izléses, színes borítólappal ellátott könyv ára 1.50 forint és kapható minden újságárúsnál, dohányüzletekben és Ibusz-pavilonokban.

— Megalakult a Munkaszolgálatosok Antifasiszta Szövetségének szarvasi csoportja. Vasárnap, július 6-án tartotta a szarvasi Városi Színházban a Munkaszolgálatosok Országos Antifasiszta Szövetsége zászló-bontó nagygyűlést. Az ülést *Fekete János* a szarvasi Muszcsoport vezetője nyitotta meg. A szövetség célkitűzéseit és programját *Kádár László* és *Erdős Tihamér* központi kiküldöttek ismertették, majd *Barát* rendőrfőhadnagy, a helyi csoport diszelnöke és dr. *Bárány* az orosházi csoport elnöke vállalták az antifasiszta munka céljait. *Kroón Ferenc* evangélikus kölkész a Kiszgádpárt, *Janurik Mihály* és *Kollár Mihály* a Kommunista-párt, *Keresztes András* a Szociáldemokratapárt képviselőjében szólalt fel. A gyűlést *Kesz László* a szarvasi csoport ügyvezetője zárta be.

— A bukaresti Jiddisch Színház befejezte több héten át tartó budapesti vendégstársulatát. A társulat tagjai elutaztak. A primadonna: *Tilca Podolskaja* Budapesten maradt és a közeljövőben több önálló hangversenyt ad. Legutóbbi hangversenyén vele együtt szerepelt *Edmund Mund*, aki méltó partnernek bizonyult.

— Sirkőavulás. Julius hó 6-án avatta fel családja *Köves Boldizsár* festőművész, az orth. izr. polg. iskola volt tanárának sirkövét. A nagy számban megjelent tanári testület és baráti kör előtt máltatták az elhunyt művészeti tevékenységét és pedagógiai munkásságát *Rcif Armin*, az orth. polg. iskola igazgatója és dr. *Szitar Endre* az elhunyt sőgóra.

Támogassuk a VAC-ot

Van egy nagymultu sportegyesületünk a Vivó és Athlétikai Club, melynek jelenleg is 14 működő szakosztálya bőséges alkalmat nyújt ifjúságunknak testük edzésére. De Montecuccoli óta sokat változott a világ és már nemcsak a háborúhoz, hanem sok minden máshoz is, így a zavartalan sportoláshoz is, három dolog: pénz, pénz és pénz kell. Ez az, ami hiányzik. És itt meg kell említenünk a június 22-én Budapesten vendégszereplő bécsi zsidó sportegyesületnek, a Ha Koalnak elnökével folytatott beszélgetésünket melynek során meg tudtuk, hogy a Bécsben élő mintegy 7000 zsidó közül 5000 tagja a Ha Koalnak és nagyszámmal vannak az egyesületnek lelkes és áldozatkész támogatói. Ezzel szemben nálunk az a helyzet, hogy a VAC-nak a részvétlenséggel és közönnnyel is meg kell küzdenie. Ha egy mérkőzésen vagy versenyen száz főnyi közönség vesz részt, az már rekordszámba megy.

Mi hát a teendő? Megmondjuk nyíltan. Minden zsidó ember tartsa kötelességének, hogy támogassa a zsidó sportegyesületet. Meg kell mutatnunk, hogy úgy szellemi, mint fizikai téren erősíteni akarjuk zsidóságunkat. Támogassuk a VAC-ot, hiszen oly kevesen vagyunk, hogy ha minden pesti zsidó pártoló tagnak jelentkeznénk, az sem lenne nagy szám. Pártfogoljuk a VAC-ot. Támogassuk az ifjúság sporteredményeivel és támogassuk az idősebbek filléreikkel. Ez a két tényező ismét oly naggyá teheti a Vivó és Athlétikai Clubot, amint a háború előtt volt. Ne feledjük el, hogy a „nagy” VAC zsidóságunk egyik erős pillére lehet.

— Adomány. Kastner Zoltán egy cikkének honoráriumát, 40 Ft-ot, a Keren Házszódnak adományozta. Az összeget rendeltetési helyére juttattuk.

— Házasság. Wessely Klára Kápolnásnyék—Bpest és Goldmann Miklós Kiszgádlás, Budapesten, f. é. július hó 4-én tartották esküvőjüket. (M. k. é. h.)

— Eljegyzés. Schnitzler Fülöp békéscsabai rabbi leányát, *Hildát* eljegyezte *Farkas Zalmén* rabbijelölt Budapest, M. k. é. h.

— Adomány. Auspitz Hermanné (Homoktereny) 20 forintot küldött hozzánk a Fiu-árvaház céljaira. Fenti összeget rendeltetési helyére juttattuk.

A PESTI zsidó gimnázium VII. oszt. tanulója részére lakást és teljes ellátást keresek. Ajánlatot *Láng Gyula*, *Lukereskedő*, *Vészöl* címre kérek.

Felhívás!

A Szarvasi Izraelita Hitközség Emlékmű Bizottsága felkéri mindazokat, akiknek hozzátartozóit:

Szarvas, Békésszentandrás, Ocsöd és Kondoros-ról elhurcolták és vissza nem tértek, azok neveit legkésőbbben: **Július hó 31-ig** közölni szíveskedjenek, hogy az emlékműbe való bevéseről idejében gondoskodhassunk.

Szarvasi Izraelita Hitközség Emlékmű Bizottsága.

Az érdeklődők szíves tudomására hozom, hogy boldogult édesapám,

GELLÉRT LIPÓT

sirkövét f. hó 16-án szerdán délben 12-órakor avrtjuk a rákoskereszturi orth. izraelita temetőben.

Gellért Endre

Kivándorlók!
figyelmébe!

Bátran mehet bárhova, ha nemzéküi szakmával rendelkezik. A „Golf” férő fehérmű *Ezra* (Király-utca 26. II. em.) tulajdonosai mérsékelt díjra mellett rövid átképző tanfolyamou eredményesen kikélik férő fehérmű (ing, hálókég, pizza-ma, alsónadrág, sporting) ezahására és varrására és ezáltal bárhol a világon fizica egésztenclát teremthet magának.

Fürdőruha

női-férfi

fehérneműkészítés

hozott anyagból, méret szerint. **AZ ÚJ ÉLET OLVASÓINAK 10% ENGEDMÉNY.**

VIII., Szentkirályi-u. 2. (Árkóczi-ut sarok.) Musz. öz. üzlete.

EGYEDÜLÁLLÓ intelligens fiatalember keres zsidó uriszládát. *Lil-Su* bejárati *hutorozott* szobát *fürdőszoba* használattal. Ajánlatokat „*Ötthon*” jellegre a *hirdetés*.

GYÖNYÖRÜ prima ut szonking és férő *tölkabó* privátok *ülés* előadó. *Damjanich u. 58. telef. 4. 5—8-ig.*

FŐZNI tudó női. 11 nagymosóor kívül 2 szobás lakásban minden elvállal, felveszek. *Wessely-utca 16. földszint 7.*

DOLGOZÓ anya 6 és 3 éves kislánnyal mellé gyermekszereleő női keres, ki lelkiismeretesen gondozza gyermekeit és a háztartásban is segíthetik. Jelentkezni telefon: 139—854. alatt.

EGYEDÜLÁLLÓ urial házvezetőnő állást vállal 50 éves uriszládoy. Cím: *Hermann, Wessely-utca 54. textiltűzet.*

SIRKŐ PFEIFER és HESZKI
Somogyi Béla-út 3/c.

— „Palinoff“ Advising-, Information- and Commercial Office néven a közelmúltban egy új vállalkozás létesült Tel-Avivban. Az új cég főzágpótló és közhasznú feladatok elvégzését tűzte ki céljául, és különösen a Magyarországon lakók között fog minden bizonnyal erős érdeklődéssel találkozni. A vállalat élén a Budapestről is ismert dr. Fodor Sándor, a palesztinai magyar zsidó egyik aktív tagja áll, kinek személye és eddigi közismert közéleti tevékenysége megfelelő garanciát nyújtanak arra, hogy a cég a vállalt megbízásoknak a legmegbízhatóbban tesz eleget. A cég címe: „Palinoff“ Office Tel-Aviv, P. O. B. 735

Menyasszonyi ruhák

koszoru, fátyol és belépő kísérszítése, vidékre is. MIRTUSZ SZALON, VII., Nagydífa-utca 18. Tel.: 421-216.

JÖMEGJELENÉSÜ, elsőrangú szabónő, intelligens iparos vagy más egzisztenciával rendelkező férjet keres

55 év körül. „Lehet vidéki 55“ jelgére a kiadóba.

Férjhezadnám

háborús özvegy, anyagilag független, gyermektelen 40 éves leányomat megfelelő koru kimondottan intelligens, jövedelemmel bíró izr. uriemberhez. Gyermek nem akadály. Csak komoly választ „Társaság hírnévben“ jel. Blocknerhez, Városház-u. 10. kérek.

IDŐSEBB házaspárnál vagy özvegynél keres szép szobát és ellátást, idős, intelligens tevékeny férfi, augusztusra. Lehet Budán is. Ajánlatok „Állandó kellemes otthon“ jelgére a kiadóba küldendők.

Hadifogságból

hazatért nyomdai gépmester, 34 éves, élettársat keres, ki hat éves kislának anyja lenne. Válaszok „Könyvnyomda“ jelgére a kiadóba.

Cserépkályha,

kandalló átrakást, javítást vállalok. Kertész Imre, V., Molnár-utca 11. Telefonhívó: 385-119.

Jókai-téren levő üzlethelyi-

ségemhez társulásra kisebb tőkével rendelkező műszaki szakemberi keresek. Jelige: „Elsőrangú helyiség“ kiadóba.

Schulz Jenő cég

Órák-ékszerész (óraváltás) VII., Wesselenyi-u. 8., a régi házban

Gergely Miklós

aranyműves és ékszerész
VÉTELI Tel.: 422-345, ELADASI

Az 1944. és 1945. év vértanúiról való megemlékezés időpontjai

Az Országos Iroda Beth Din-je közleményei:

Értesítjük hittelstvéreinket, hogy a vértanúkról való kegyeletos megemlékezés időpontjának megállapítása céljából hétről-hétre az esedékes „Jahrzeit“-dátumokat az Uj Élet-ben közzétesszük.

Elhalálozás 1944. és 1945. évben	Jahrzeit 1947-ben
1944 július 14; 1945 július 4. (Tamuz 23.)	péntek július 11.
1944 „ 15; 1945 „ 5. („ 24.)	szombat „ 12.
1944 „ 16; 1945 „ 6. („ 25.)	vasárnap „ 13.
1944 „ 17; 1945 „ 7. („ 26.)	hétfő „ 14.
1944 „ 18; 1945 „ 8. („ 27.)	kedd „ 15.
1944 „ 19; 1945 „ 9. („ 28.)	szerda „ 16.
1944 „ 20; 1945 „ 10. („ 29.)	csütörtök „ 17.

Akik csak azt tudják, hogy hozzátartozójuk 1944 június 22. és július 20. között, illetőleg 1945 június 12. és július 10. között halt meg, azok ez évben július 17-én (Tammuz utolsó napján) tartják az évfordulót.

JÓ ÁLLÁSBAN levő 54 éves ügyünk-kereskedő vagyok. Keresem azt a jólelkű, gyermekszerető, üzlettel rendelkező, intelligens, molett asszonyt, aki két gyermekemnek

szerető anyja tudna lenni

Válasz „Eddig vártam“ jelgére e lap kiadójában Közelítő kizárva Csakis teljes címmel és személyi adatokat tartalmazó levélre válaszolok.

Önálló üzlettel,

27 éves asszony keresi komoly egzisztenciájú, korban megfelelő uriember ismeretségét

házaság céljából.

Leveleket „Nem kaland“ jelgére Arató hirdetőbe, Erzsébet-kört 14.

Barna asszony, muszos özvegye

férjhezmenne

olvan hozzáillő 48-52-ig felétlen korrekt, jólsituált, minden kritikát kibíró férfihez, aki a háború vérvizálatában egyedül maradt. Denősítés is lehetséges. Komoly leveleket „Ketten jobban bírjuk“ jelgére e lap kiadóhivatalába kérem.

50 ÉVES uriaszony jóforgalmu üzlet tulajdonosa, főberleti lakással, kereskedő férjet keres élettársul. „Korrekt“ jelgére választ New-York hirdetőbe, Erzsébet-krt. 9.

HATVAN ÉV körüli kereskedő, némi készpénzzel, teljes munkakészséggel benősülési lehetőséget keres bármilyen szakmába. „Szerény igényű“ jelgére a kiadóba.

Valentin Sirkőüzem

Üzem és raktár: X., Sirkert-u. 29. (Uj köztemetőnél) szombat zárva
Városi iroda: THÜKÖLY-UT 15. SZAM 1. EMELET 4. SZAM

Társaságbeli legdiszkrétebb házasság-

közvetítő. Doktorné

Király-u. 67. I. 3. Telefon: 421-930

VIDÉKI kereskedő

nősülne.

Harminckörüli hölgyek választékem. „Gyermek és hozomány nem hátrány“ jelgére Bezuhoz, Bajcsy Zsilinszky-ut 65.

45 éves özvegyasszony vagyok,

50 év körüli komoly özvegyember ismeretségét keresem. **házaság céljából.** Választ „Jó nyu“ jelgére a kiadóba.

27 ÉVES önálló kereskedő hozománnyal

nősülne,

esetleg benősülne. Leveleket csak privától. „Komoly“ jelgére Cegléd, postarésztel kérem.

EGYEDÜLÁLLÓ 28 éves intelligens, házias, állásban lévő asszony, belvárosban egyszerű garzon lakással, hozzáillő uriember levélét várja **házaság céljából.** „Ideális élettárs“ jelgére a kiadóba.

MEGISMERKEDNÉK intelligens kimondottan csinos, karesu, 30 körüli urhölgytel **házaság céljából.** Körülbelül negyven ezer forint értékű ingatlanal rendelkezem. Esetleg benősülnek. „Kölesünös szimpatia“ jelgére kiadóba.

ÖTVENÉVES özvegy, élettársa lenne hatvan évvel nem idősebb dolgozó embernek. Budán kettőszobás lakásom, hateres ft készpénzem van. „Dolgozó asszony“ jelgére a kiadóba.

MECEVÉK

műköve k,

márványok

nagy választékban

A zsinagóga naptára

Július 10, csütörtök: Tammuz 22, péntek: 23, szombat: 24 (újholdhirdetés), vasárnap: 25, hétfő: 26, kedd: 27, szerda: 28, csütörtök: 29.

Szombaton, július 12-én heti szidra: Pinchosz, hátlóra: Jeremiás I, 1-11, 3.

PESTI IMADÓK:

Imaházak	Péntek este	Szombat reggel	Szombat délután	Szombat este	Hétköznapi reggel	Hétköznapi este
Dohány	7/48	7/15	10/9	9/35	7/15	8/38
Rumbach	8/8	7/10	9/49	9/35	7/15	8/38
Bethlen	8/8	7/10	7/935	7/935	7/15	8/38
Csáky	8/8	7/10	7/935	7/935	7/15	8/38
Dózsa	8/8	7/10	7/935	7/935	7/15	8/38
Nagyfuv.	8/8	7/10	7/935	7/935	7/15	8/38
Páva	8/8	7/10	7/935	7/935	7/15	8/38
Zugló	8/8	7/10	7/935	7/935	7/15	8/38
Fiúarv.	7/48	7/10	9/935	7/935	7/15	8/38
Leányarv.	7/48	7/10	9/935	7/935	7/15	8/38

Péntek esti gyertyagyújtás: 8 óra 25 perccor.

Budai istentiszteletek rendje. Július 11., pénteken este 7 órakor; július 12., szombaton d. e. 7/11 órakor; a 11., Torockó-ut 6/b. sz. alatti imaházban szombaton reggel 7/9 órakor. **Isteni szidra:** 11., Zsigmond-utca 49., XI., Bocskay-ut 37., 11., Torockó-ut 6/b. és péntek esteként 11., Fő-u. 12. sz. alatti.

A lágmányosi templomban Goldstein Lajos kántor próbaéneklést végez. **A ujlaki templomban** Klein Miklós kántor próbaéneklést végez.

— **Óbudai templom.** (III. Zichy-u. 9.) Imadók: péntek este: 7 óra 30 perccor, szombat délelőtt: 9 órakor.

Jahrzeittábla készítését

olcsón vállalom. Ungár Mór, Király-u. 17., kapu alatt vagy I. 4.

EGYEDÜLÁLLÓ, jömegjelenésű 47 éves asszony ezután keres magáhozillő szorgalmas, intelligens segítőtársat, ki üzletében jobbkaze, privát életében jó férje lenne, lehet vidéki is. némi tőkével. „Festéküzlet“ jelgére a kiadóba.

UJÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

Szerkesztőség és kiadóhivatal VII., Sip-u. 12. — Telefon: 423-930

Kiadótulajdonos:

A MAGYARORSZÁGI ISRAELITAE ORSZÁGOS IRODAJA

Felolós szerkesztő és felolós kiadó:

ROOZ REZSÓ

Beküldött kéziratokat nem örlünk meg a visszaküldésükre nem vállalkozunk.

Nyomatott a Globus nyomdai műr-tézet rt körforgóképein.

Fel. nyomdavezető: Margittay Antal 12